

BONA PAU

PREMSO
CORONA

Nº. 580 - Any XLIX - MONTUÏRI - JUNY - 2001

AMB ACTES CULTURALS I FESTIUS ES CLAUSURAREN LES CELEBRACIONS SET-CENTENÀRIES

BREUS

Aclariment

Una vegada haver sortit el llibre "Montuïrers que han deixat petjada" han estat nombroses les mostres de satisfacció, agraïment i enhorabona que ens han arribat, motiu pel qual des d'aquí corresponem amb la senzilla expressió: Gràcies.

Per altra part també ens han transmès algunes queixes per haver transcrit uns malnoms –molt pocs– que no han satisfet als familiars. Com també algunes inexactituds i oblots de poca importància, deficiències degudes sobretot a les persones que prèviament ens facilitaren la informació. Per tot això demanem disculpes.

Medalla a Ramon Rosselló

L'historiador felanitxer Ramon Rosselló, especialitzat en història medieval, autor entre d'altres de "Montuïri abans i després de 1300" i del qual hem publicat nombroses investigacions a Bona Pau referents al nostre poble, en reconeixement a la seva tasca fou guardonat amb la medalla d'or de la seva ciutat el passat 13 de maig. Enhorabona.

Recital de poesia femenina

El proper divendres, 8 de juny, a la sala d'actes de l'Ajuntament s'oferirà un recital de poesia femenina titulat "Paisatge amb dones", en el transcurs

Organitzat pel Consell de Mallorca, aquest grup de Gent Gran de Montuïri, del 7 al 10 de maig passat va realitzar una excursió per Catalunya Nord. Visitaren Girona (barri antic), Roses, Parc natural Cap de Creus, Cadaqués, Figuera, Museu Dalí, Perpignan, Castell de Perelada, Ampúries i Sant Pere de Rodas.

del qual es llegiran poemes de les poetesses més destacades (especialment de les més joves) de la nostra llengua. Patrocina l'acte "Sa Nostra".

Llibre nou

Ens complau divulgar la recent aparició del llibre de poemes "Breviari de la cendra" del qual s'és autor Pere Joan Martorell Castelló, guanyador del primer premi del VII Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu 1998 i d'altres de narrativa breu.

Prensa Forana

El President del Govern de les Illes Balears, Francesc Antich, féu la primera visita oficial a la seu de Prensa Forana, a Sant Joan, el passat 30 de maig. Després de mantenir un contacte amb representants de la majoria de les revistes associades, entre les que hi havia **Bona Pau**, compartírem un sopar convidats pel President. Ens va prometre, a més, substancials ajudes econòmiques.

El número 100 de "Sa Plaça"

Dia 26 de maig a Sa Pobla es féu la presentació del número 100 de la revista poblera "Sa Plaça", de Prensa Forana. Allà s'edità un número extraordinari i acabà amb una gran festa a sa plaça. Enhorabona.

ES GRAONS

Portentós

Si fou extraordinària l'assistència a la darrera excursió (aquesta vegada cultural), final dels actes del 7è Centenari, encara augmentà la concurrència al dinar i a l'audició i ball amb "Música Nostra" al Dau. Així esdevingué una portentosa cloenda d'unes celebracions ratificades pel poble.

Desesperació

És negatiu que l'Ajuntament deixi aparcar cotxes al costat on té parada l'ambulància davant Ca ses Monges. Quasi cada dia hi ha una o dues llargues fileres de cotxes obligats a esperar que davallin les persones del Centre de dia... i qualcú es desespera.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles
Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume
Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93
Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor
Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Objectiu quasi assolit

A mesura que ens anam acostant a la data de la celebració del mig segle d'existència de **Bona Pau**, revisam de cada dia més el compliment dels objectius que ens proposarem fa quasi 50 anys i els que hem anat incloent en el transcurs d'aquestes cinc dècades. Així i tot trobam, per una part, gent que valora l'esforç i transcendència de publicacions com la nostra mitjançant escrits paraules i estímuls que ens serveixen per reconsiderar si la línia que seguim és l'apropiada. I per altra, persones exigents, quasi emmaleïdes, que jutgen i critiquen a la seva manera el contingut de totes les frases, fent-ne d'elles el camp de batalla per tal de menysprear l'esforç que suposa treure a llum desinteressadament, mes rera mes, aquesta modesta publicació.

Per tots aquests motius consideram adient reproduir aquí i ara la valoració que ja féu de revistes com aquesta l'escriptor Lluís Maicas a Balears (1-3-97). Deia entre altres coses:

Són el pols dels pobles on s'editen, bateguen la seva vida i constitueixen una acta notarial del seu dia a dia. Recullen, a les seves pàgines, els esdeveniments quotidians, es fan ressò de les alegries i tristors, conserven tradicions, gloses i malnoms, recuperen imatges de l'avior, estimulen activitats culturals i, en definitiva, escriuen la història.

Han mantingut i mantenen encara la llengua viva. Escrites la majoria íntegrament en català han estat, durant anys, les úniques publicacions periòdiques en la nostra llengua. Les que, en temps difícils, han ventat el caliu perquè les cendres no colgassin la flama i l'alè tebe de la paraula fos difusor de l'esperança. Són el bressol de molts dels nostres futurs escriptors. Les seves pàgines, la primera oportu-

tunitat que els joves tenen de publicar i que la seva escriptura prengui el vol i agafi una dimensió ben distinta a la petita i miserable mort dels calaixos.

Totes, sense excepció, són fruit de l'esforç i el sacrifici d'unes persones que estimen profundament el seu poble, la nostra terra, la nostra cultura i la nostra llengua. Persones generoses que, malgrat el desànim o la incomprensió, dediquen el temps que roben al lleure, a la son o a la família a tirar endavant un projecte de país. Amb constància i il·lusió treuen al carrer cada número de les seves publicacions, molt sovint posant mà a la butxaca. I el conjunt d'aquestes publicacions forma un corpus encara ben apreciat, la importància del qual es consolidarà amb el temps.

Per tot això i perquè crec sincerament que la tasca que fan és molt important per normalitzar el nostre petit país i consolidar la nostra cultura, és la raó per la qual els vull retre el meu petit, però sentit intens homenatge. Que no defalleixin. Que vencin les dificultats, perquè la nostra malmesa cultura els necessiti.

Per tots aquests i aquells motius consideram adient reproduir en aquest espai l'estimació que de la premsa forana féu ja fa més de quatre anys Lluís Maicas.

O. Arbona

El passat 28 d'octubre el Govern Balear va lliurar un diploma a **Bona Pau** en reconeixement dels anys de tasca literària

DOS DITS DE SENY

Imposicions

Ningú no desitja sentir-se coaccionat a comprar una cosa determinada. Tots preferim comprar-nos allò en què ens encapritxam, allò que complau les nostres idees. Fins i tot ens agrada ésser consultats a l'entorn dels nostres desitjos, les nostres necessitats, les nostres idees. Són molt poques les persones que toleren imposicions, sobretot si pel seu càrrec no hi estan obligades. Dit d'una altra manera: les imposicions no agraden a ningú que vulgui mantenir intacta la seva personalitat.

Ja fa molts d'anys que corr pel món una regla que diu que si un vol influir damunt un altre, ha de deixar que aquell amb qui parla cregui que la idea és seva. De tal manera és així que les persones intel·ligents es col·loquen als darrers llocs; el qui vulgui estar davant, s'ha de situar darrere. Dit d'una altra manera: encara que a un, per la seva categoria, li tocàs anar davant, si no hi va, la resta no ho agafa com un insult.

És freqüent que al llarg de la vida un es trobi amb gent a qui vol convèncer sobre una determinada qüestió o desitgi que acceptin les seves opinions. Aleshores és una equivocació tractar que els altres les admetin per la força. És molt més deixondit aquell que fa suggestions i espera que els altres arribin pel seu compte a la conclusió que vol imposar.

Cal tenir present, per altra part, que a mesura que els nins es fan majors, desitgen poder decidir pel seu compte, triar allò que els agrada, anar on i amb qui prefereixen... Per tant els pares haurien de ser els primers en tenir present a l'hora d'imposar el seu punt de vista, el seu criteri o la seva determinació, la conveniència d'observar aquesta regla respecte al seus fills: induir-los a fer-los creure que aquella idea o determinació és seva. I pel que fa a les persones madures, la regla és la mateixa.

Salomó

Hi ha qualque cosa que no acaba d'encaixar...

El comportament de les persones obeeix a una sèrie de condicions que es van repetint al llarg de la història de la humanitat. És veritat que sempre hi ha hagut mostres d'una excepcionalitat virtuosa que han comportat uns plantejaments diferents, excepcionals, però que, tanmateix, han fet que la civilització anàs avançant pels viarans del progrés, entès aquí com aquell conjunt d'elements que ocasionen un canvi circumstancial en les relacions i en la manera d'entendre el present i el futur. La persona humana és terriblement –i jo hi afegesc, fatalment– humana, massa humana: és aquella que és capaç d'empenyir posicions vitals per un bri de fantasia, o per una cabòria d'un destí tràgic.

Em referiré a uns quants d'aquests posicionaments que aquests darrers dies hem pogut sentir i patir que no fan sinó confirmar aquesta tràgica dualitat de l'espècie humana. Hem hagut d'amararnos de la hipocresia, l'egoisme i la tossuderia d'un grup de persones que consenten despullar-se de les vergonyes abans d'acceptar el més comú dels sentits: em refereixo al patètic i lamentable espectacle d'un grup d'hotelers que, segons afirmacions del seu trist president, "Mallorca no està sobreexplotada". Consentien aixecar tot el mercat controlat per gent estrangera i afuar-los contra el Govern Autònom, abans d'acceptar un fet tan bàsic com és el de sembrar i abonar el terreny –i no destruir-lo– per tal de poder seguir guanyant milions i milions –no oblidem aquest detall– i poder invertir-los, ara ja, devers el Carib. L'ecotaxa és el mirall de les vergonyes i de les baixeses d'aquesta gent –sobretot hotelers– que diuen que estimen Mallorca –quina Mallorca?–. Amb l'excusa de "donam molta feina als obrers que vénen d'altres bandes de l'Estat" volen que any rere any augmenti el nombre de visitants a les Illes, sense importar-los gens ni mica la degradació del medi ambient, la sobreexplotació dels recursos naturals, la massificació, la manca d'aigua per un abús en la seva utilització –no oblidem que les dessaladores representen la manca absoluta de l'equilibri entre territori i població–, etc.

I és en aquests moments que veiem com ja s'ha perdut la dignitat, que res ja no importa si no és el guany immediat, que allò que ens dóna sentit i nord ja no existeix. Jo no vull caure en la demagògica expressió d'aquells que diuen que "si no poden pagar cent pessetes cada dia per venir aquí, que no vinguin"; no, jo em deman fins on arriba la hipocresia d'aquests "mallorquins" que es neguen a posar seny i sentit en aquest desgavell que ells mateixos han incitat a crear.

L'Ajuntament de Marratxí ha sol·licitat l'actuació del president del Govern de les Illes Balears per a resoldre la problemàtica de la manca d'aigua al terme –Marratxí ja s'ha ajuntat amb Palma perquè la construcció ja ha degenerat tot sentit comú–; Calvià i Magaluf són llacs quan plou una mica –perquè s'ha construït i s'ha destruït tot quant veia sorgir un bri verd d'esperança–; Son Reus és ple de deixalles i cendres que ningú no sap com s'han d'eliminar –perquè generem deixalles i fems per sobre de qualsevol col·lectivitat del món–; els punts verds de tots els municipis de les Illes Balears estan farcits de brutícia que no saben què fer-ne; les runes dels edificis que s'esbucquen i les muntanyes forades són dos factors caòtics d'aquesta bogeria; cal més aigua potable: cal fer més dessaladores; cal més energia: cal més destrucció del territori; les Illes Balears són una de les Comunitats de l'Estat Espanyol on més cotxes per persona hi ha: cal fer més autopistes, més grosses, més ràpides: cal més terreny per construir; les Illes Balears són una de les Comunitats de l'Estat Espanyol que més immigrants rep i on més ha crescut la població: africans, andalusos, alemanys, anglesos, xinesos, sud-americans, etc.: calen més habitatges: és necessari construir més: és necessària més mà d'obra: més borses de marginació. I és clar: dir aquestes coses sembla que sigui anar contra el progrés, contra la llibertat; res més allunyat d'això; dir-ho és emprar, senzillament, el sentit comú. M'agrada molt escoltar les persones que tenen responsabilitats polítiques, sobretot aquelles persones que posen seny a tot el desgavell que ens toca viure. Persones que posen el sentit comú per davant de

"Els punts verds... estan farcits de brutícia que no saben què fer-ne"

la resta de sentits, persones que posen en pràctica el seny que han begut dels pobles. Una d'aquestes persones és, precisament, un montuïrer de qui ja he parlat altres vegades: Pere Sampol. I ho vull tornar a dir perquè m'agradaria que tota la gent que té com a nord el sentit comú, s'atrevis a fer una lectura dels missatges plens d'una coherència sorprenent, d'un realisme i d'un pragmatisme no gens freqüent, del ciutadà montuïrer i vicepresident del Govern de les Illes Balears. Deixau-me aventurar que, d'aquí unes dècades, qualcú escriurà sobre els montuïrers que han deixat petjada i llavors copsarem la grandesa d'aquesta persona que, ara, tenim a tocar de mà, però que sembla que qualcú s'entossudeix a negar-li el protagonisme que hauria de tenir. Això sí: voldria que aquell llibre s'escriuís amb la mateixa llengua que podem llegir **Bona Pau**, serà senyal que encara serem un poble.

Voldria que poguéssim lligar caps, que poguéssim percebre la transcendència del moment que vivim ara, que deslligar progrés de sentit comú pot resultar fatal per a tots els qui vivim a Mallorca, tant els qui hi hem nascut com aquelles persones que han triat la nostra terra per viure-hi i per esser, també, mallorquins; que és necessari saber administrar la coherència en tot el que feim perquè tots puguem viure en la llibertat que hem conquerit al llarg del nostre esdevenir; que aqueixa llibertat acaba quan comença un trosset més d'aquella destrucció que hem anomenat abans. Si no som capaços d'escoltar, sentir i seguir les persones que han entès, des de la seva responsabilitat col·lectiva, aquest procés, el futur se'ns escolarà de les mans i no podrem fer avinent aquesta penyora en les mans dels nostres mateixos fills.

Felip Munar i Munar

Restaurant
PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuiri

**Ferreria
Rafel Miralles**

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuiri

**Ortopèdia
MANACOR**

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

Préstecs Hipotecaris Habitatge

Smarec al País
del hipotecari de la teva hipoteca

A tipus variable

A tipus fix

Jove

A tipus mixt

Quota híbrida

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

levi's DIESEL Avirex Lee

MANS

L'Almoina, 30 • Tlf. 971 16 84 56

Porreres

AVIA CAT ART. adidas

COMMEMORACIÓ DELS 700 ANYS: 8è ITINERARI

Montuïri tira-a-tira: Recorregut urbà i darrer

Aquesta crònica ha de ser breu. No escriuré les coses que els guies ens varen dir i podem trobar a la "Guia de Montuïri" recentment publicada.

Més de 300 participants, entre els qui recorreguerem el poble i els qui acudiren al dinar de germanor, celebraren la cloenda de la commemoració dels set-cents anys del nostre poble el 27 de maig passat.

Els caminants ens reunírem a la plaça a les deu. Na Catalina Mas i Andreu i en Joan Socies i Fiol començaren el seu quefer de guia turístic i ens conduïren i explicaren l'itinerari previst. Gràcies als dos joves per la seva preparació i l'esforç de donar-nos una bona travessia i arribar-nos a bon port.

De l'antic fossar, pel Portal de les Dones, entràrem a l'església completament il·luminada. D'aseguts escoltàrem l'explicació de les dates, dades, característiques i anècdotes més importants relatives al monument.

Rectoria. A més de tot quant podem trobar a la Guia, satisférem la curiositat tot el que volguérem pel corral i la cambra del Bisbe, dormitori amb alcova i lligador.

Al carrer de Ses Corregudes se'ns obriren les portes de Can Manera, hermos exemplar de posada de possessió, amb arc escarser, dos aiguavessos, trespol antic molt ben conservat i el corral al darrera. Des del carrer de Baix vérem el celler amb les seves botes congrenyades.

La finestra renaixentista del carrer de Sant Antoni. Les cases de possessió, que no posada perquè aquest edifici ja queia fora poble, d'Es Dau. Façana que manté la típica distribució simètrica dels seus elements, conjugant-los amb el referit i emmarcant-los en les bandes de color més obscur. Agraïm l'amabilitat de na Francisca "Xorri" que no tan sols ens obrí les portes, sinó també ens insistí en entrar a la casa.

La Plaça de Ses Tres Creus, abans de la Quartera, amb la seva creu de pedra, penúltim pas del Via Crucis que recorria tota la vila. El molí de Can Vermell, cap davanter de la taringa dels d'en Nofre, Serra, Ferrando, Perons, Andreus, Ros i Rigo. Hi ha molins de dos pisos per poder glapir més vent, mentre que les cases del carrer del Molinar només en podien tenir un per no impedir-lo gens ni mica. Al número 22, can Prats, sembla que s'hi ubicava la primitiva església, mentre que enfront hi hauria la rectoria.

L'Estació. L'escala i el pis de dalt estan intactes. La façana, de pedra, és la típica d'aquests edificis de Mallorca. S'Hostal, també característic, amb la sala menjador, païsses per a les bèsties, porxo davanter amb pilars de capitells rectangulars i bases "escopidores" que escopien, evitaven, les envestides de les rodes dels carros a aquests elements de suport.

Plaça de Ramon i Cajal, amb la seva creu, dues cases típiques del segle XIX, ca Ses Masses i can Tevet, amb el corresponent jardí frontal. Aquí tenia lloc la parada de la diligència que anava a Ciutat. Ca ses Monges, carrer de Sant Bartomeu, avui transformat i anivellat però amb

moltes restes de l'antiga alçada en diverses façanes de les cases.

Plaça Vella, el seu darrer nom, formada per un lloc obert i una illa de cases al bell mig. Hi trobam vivendes antigues amb portal de mig punt, canals de teules, gàrgoles...

Creu d'en Gegues, quarta estació del Via Crucis. Pou del Rei (S XIV), rentador públic i abeurador, Ses Escoles, Posada de Son Rafel Mas, Can Queló, Solanda. Aquí na Maria i en Jaume ens obriren el celler (1861) recentment restaurat. Admirable la reforma de la peça i la columna central de pedra, de doble cos, que s'obri en palmera unificant els quatre trasts de la volta que integren el sostre de l'estança. Una bota congrenyada, estratègicament inserida en l'espai de l'habitació i que no impedeix la vista del conjunt, bell i acollidor. Gràcies Maria i Jaume per la vostra rebuda.

Can Socies, Can Ferrando, Can Xorri. Final de recorregut i un sentit aplaudiment als dos joves, Catalina i Joan, que ens han guiat fins a aquesta meta.

La crònica s'allarga més del compte. Acab perquè sé cert que tots sabeu de l'excel·lent paella, postres, vi, ensaimada, cava, ball de bot amb el guardonat conjunt "Música Nostra", tot en companyia de tots, i això és el millor. Gràcies Ajuntament.

N'Onofre Arbona, President de la Comissió dels 700 anys, digué unes paraules finals i agraí el recolzament rebut durant tot aquest temps de les celebracions. Ens recordà que dia primer de juny s'inaugurarà el molí-museu de Cas Fraret. Fins llavors.

Josep Oliver i Verd

EuroCaixa

*L'euro ja és aquí.
Ja és part del dia a dia*

 "la Caixa"

S'ha dit que...

PER MONTUÏRI

La gent amb bona o mala intenció va modificant els adagis o les dites populars, segons qui se'ls enginya. Dins el cafè es pogué escoltar aquest:

"Abans una passada de poble, ara ja no passa ningú".

*

Fa dos mesos se sentien queixes del mal estat de certs camins de fora vila. Ara ja s'han tapat molts de clots. Els que hi passen n'estan contents i demanen que l'Ajuntament sempre hi posi aquest esment.

*

Per qualche cosa deu esser que molts dels músics de la banda (ells i elles) desapareixen del conjunt. És que abans no s'ho havien pensat bé? Si tots els que tocaren els darrers anys no ho haguessin deixat, seria una banda fabulosa.

*

Pels cafès se senten dir moltes coses. Unes vegades són certes i altres, no tant. El fet cert és que tots

volen tenir raó i desitgen demostrar que diuen la veritat.

*

Sa farinera de Can Gomila, des de la jubilació d'en Joan, roman disponible. Ningú no la vol per explotar-la, tot i que el propietari cerca llogater.

*

Se sentiren saborosos comentaris a l'entorn de l'adéu a la política que l'ex-batle Joan A. Ramonell va celebrar en el restaurant "Los Patos" d'Alcúdia, sobretot per haver ballat d'aferrat Mª Antònia Munar amb Gabriel Cañellas.

*

Hi ha persones que demanen que es tornin picar les pedres en els trams que uneixen l'empedrat amb l'asfalt. Degut a la seva inclinació alguns ja han llenegat i altres hi han d'anar molt alerta.

*

A la fi! Després d'haver esperat amb impaciència, aquest 1 de juny s'inaugurà (amb cinc mesos de retard) el museu del Molí des Fraret. Ara... bé valia esperar, ja que tal com ha romàs, serà motiu de satisfacció cultural per a Montuïri.

*

Molts d'horabaixes d'aquest passat maig per plaça es veien transitar dones portant el llibre "Montuïrers que han deixat petjada". És una mostra del reconeixement i estima a una obra que haurà tengut l'èxit que es mereix.

*

"És agradable veure polítics als actes culturals". (En referència a Mª Antònia Munar, el 3 de maig, a la presentació de la "Guia de Montuïri").

*

Els restauradors de la façana del portal major de l'església eren de Sevilla. Ara esperam que ells o altres acabin totalment l'obra començada.

*

Hi ha gent que diu

QUI ÉS EL MÉS GRAN

NOSALTRES TENIM
CEUTA I MELILLA.
ELLS TENEN SA POBLA,
MURO, MANACOR I...
PART DE MONTUÏRI

que Pere Sampol té més premsa que el mateix president de la Comunitat. Per qualche cosa serà!

*

Dos rètols informen de la clínica veterinària que està devora can Fiol "de sa matança". Li desitjam molta sort.

*

Va estranyar a uns i ho trobaren normal, altres, que en Joan Verger donàs suport al candidat del PP a les eleccions basques. Encara hi és!

*

A la carretera que va de Montuïri a Lloret hi han posat una capa d'asfalt a partir del desviament cap a Sant Joan. Ara la gent es pregunta: Per què no començaren des de la sortida del nostre poble?

*

El camí Pelut va patir un esbucament i ara ni l'Ajuntament ni el Consell ni el Govern Balear el volen arreglar. Tots diuen que no els toca a ells. Mentrestant...

*

S'acaben les obres del Pou del Rei. Ja era hora! Així i tot s'agraeixen els bancs que hi han posat. Llàstima no poder treure el transformador elèctric. Més endavant serà!

En Xerrim

N'Àngela Mora "Domàtiga" i na Francisca Fornés "Passiva", dues simpàtiques i gracioses dones vuitantines que alegren el nostres carrers

L'AJUNTAMENT INFORMA

Una diada molt participada tancà els actes dels 700 anys

La sinia de Can Roca, dins s'Almudaina, ara restaurada, ofereix aquest bell aspecte

El camí Pelut es va esbaldregar i per divergències de competència encara roman així

Inauguració de la clínica veterinària

Dia 2 horabaixa es va inaugurar la primera clínica veterinària a Montuïri, situada en el camí de Can Tamos o del Garrover, on un equip de dos veterinaris atendran sobre medicina general, vacunacions, cirurgia, raigs X, ecografia, animals exòtics, perruqueria...

Presentació de la Guia de Montuïri

Dia 3 tengué lloc la presentació de la "Guia dels pobles de Mallorca: Montuïri". Una obra de la qual en són autors Catalina Mas, Guillem Mas, Antoni Ordinas, Joana Mª Palou i Joan Socias, publicada pel Grup Serra amb el patrocini del Consell Insular de Mallorca. Presidiren el batle, la Presidenta del Consell, directius del Grup Serra i autors.

Calabruixada

Dia 4 a punt de les 2 de l'horabaixa i per espai de pocs minuts va caure una calabruixada que va deixar alguns carrers (no per tot en caigué igual) amb prop de

10 cms. de calabruix, si bé en poc temps ja havia desaparegut. Així i tot es comptabilitzaren 37 litres.

Els fassers, exsecallats

Els fassers del graons foren exsecallats dia 26. Una poda que ha donat un nou aire i vistositat als emblemàtics arbres exòtics que ara milloren més l'aspecte de la plaça Major.

Clausura del 7è Centenari

Foren uns 300 els montuïrers que el diumenge dia 27 celebraren la clausura dels actes organitzats amb motiu de la commemoració dels 700 anys de la fundació de la vila de Montuïri, jornada que no s'havia pogut celebrar dia primer a causa de la pluja. Visita cultural pel poble, dinar de gratis, música i ball en Es Dau foren els agradables al·licients que delectaren la diada.

Xerrada desaparecebuda

La xerrada que s'havia anunciat per a dia 27 sobre el funcionament de les cooperatives de treball va tenir tan poca ac-

ceptació que sols foren dues les persones que acudiren a interessar-se.

EX-ALUMNES DE L'INSTITUT DE FELANITX

Amb motiu de la celebració del 50 aniversari de l'ensenyament secundari a Felanitx, l'Institut d'aquesta ciutat vol reunir tot l'antic alumnat (a Montuïri n'hi ha molts) i professorat en una festa i sopar que tindrà lloc el dissabte 9 de juny.

Els actes començaran a les nou del vespre amb la visita a les instal·lacions del centre, a les deu hi haurà un sopar a les pistes polisportives i a les onze i mitja es presentarà el nou logotip de l'Institut.

La celebració acabarà amb festa i ball. A mitjanit tindrà lloc l'actuació del popular conjunt musical felanitxer *Orris Kamoi*.

La direcció de l'IES Felanitx fa una cridada a antics alumnes i professors, actual i passat i personal del centre i altres persones interessades a participar en aquest esdeveniment.

Per això, es poden fer les inscripcions a un d'aquests comptes:

-La Caixa: 2100 0062 96 0200324421

-CAM: 2090 6440 72 0040062249.

El preu és de 2.800 pessetes.

bar

Ca na Poeta

music

CARTA AL DIRECTOR

Això va d'ases, rucs i qual-que somera

Vos vull contar un raig de vivències de veïnats de diversos indrets del nostre poble, especialment les nits dels divendres i dissabtes. N'hi ha moltes, jo n'he recopilades un parell per contar-vos-les.

Era de vespre, feia fosca, xiulava el vent, era una nit de dissabte i les fúries anaven amollades pel nostre poble; una gentussa que no sabia que cercava, pasturava pels nostres carrers. A més de "bramular" com animals, rompenen cossiols, pegaren "cosses" en els "poals" de fems i més tard varen "esnifar" un parell de "rexetes" damunt es portal de Ca n'Eloi; eren les quatre del matí. Hi havia un consol: cap era montuïrer.

Una altra nit, uns altres "aconteixements" penosos estaven a punt de succeir pel nostre estimat poble. De veritat no es mereix que segons qui li doni mala fama. Bé, deixem els "coverbos" i anem als fets, els actors eren montuïrers. "Lloc d'actuació", el Molinar.

Objectiu: *Destrossar un "foco"* que il·luminava un molf i deixar-lo capolat, es a dir, les butxaques dels montuïrers es veuran afectades amb unes 400.000 "rupies". El nostre agraïment a aquests fills de sa mare, que no se'n "calentiren" ni destrossaren més "focos". Bé, això de sa calor ja vendrà més endavant. Aquests mateixos "il·lucifers" es dedicaren a apedregar faroles, ja en duen a la seva esquena un raig.

Un altre dia aquesta *guarda de rucs* li va pegar bé posar "valles" d'una obra, pel carrer de Palma impedint que els cotxes poguessin passar. Almanco un conductor que passava les va retirar. *Sa guarda* no satisfeta amb això es va dirigir cap a "s'Anònim", aquest vespre hi havia un "striptease" i encara que els components de Sa Rucada tenien només 15 anys, i "qualcun", 14, a les 3 de la matinada miraven esglaiats l'espectacle, i aquí volia arribar. La culpa és del "PUB" que els deixa entrar, o dels PARES, que a aquestes hores de la nit els tenen "perduats" pels carrers de la vila o a veure espectacles poc recomanables per la seva edat?

A més, com veureu, a la majoria d'aquests "artistes" els agrada actuar en sa fosca i, com els llops, mai van tots

sols. És per donar-se coratge uns amb els altres, perquè, un a un no tenen "cataplins" ni per esclafar una mosca, i si et troben pel carrer ni et saluden, acoten el cap i mutis. Això té un nom i vosaltres ja el sabeu.

Una altra història recent que vos contaré, va passar un vespre no molt llunyà, un cotxe es va aturar davant una casa del carrer Major, botaren dues "bergantelles" d'uns vint anys recents cumplits, obriren el maleter del seu automòbil, i au! a carregar s'ha dit: dos "cossiols" i "cametes" em valguin cap a cases. Un veïnat que havia vist la fellaia el sendemà de bon matí va avisar al municipal i li donà la matrícula i el model del cotxe. El municipal cridà a tràfic i va saber de qui era el transport. Resultà que eren veïnades nostres, ses dues nines, per més senyes, algaidines. Un municipal d'Algaida els informà que sabien el què havien fet i el mateix horabaixa les dues *carotes* deixaren els cossiols on els havien manllevats el vespre abans.

La darrera que vos vull contar encara és calenta; fa referència a Sa Cova Celada. Hi havia una guarda de vàndals que feia vàries vegades que rompien el pany, a pedrades, de la barrera que protegia Sa Cova, i mai tan ben dit, ja que una vegada oberta la porta i espanyat el pany es dedicaven a fer mal "fraig" a més de tirar-hi pedres com els foners que antigament devien viure per aquests indrets. Els pillaren, com es diu, "con las manos en la masa" i quan els demanaren perquè feien aquell desastre, tots serios digueren: "*Tant de renou per un pany que just costa mil cinc-centes pessetes*", fent una mitja rialla. Com veureu aquests ninots confonien la llibertat amb el llibertinatge, ningú els ha explicat mai què vol dir això. El municipal va avisar als pares dels "angelets", perquè sabessin les "joies" que tenien a ca seva.

Això són fets que passen pel nostre poble i quasi ningú ho sap. La meua intenció és que estiguen al corrent de totes aqueixes coses i moltes altres que vos aniré contant més endavant.

Crec que aquest "desveri" hauria d'acabar, ja que qualche veïnat pot acabar la paciència i d'una garrotada vincli l'espinada a qualche ruc o que la Guàrdia Civil els aplegui i els seus "papis" al "Cuartel" hagin d'anar a cercar aquests ases "batiats", però no aregats.

També vos vull comunicar, públic en general, que per arribar a "voltros", cada

"Dos cossiols i cametes em valguin..."

dia que passa és més difícil. Els col·laboradors de la **Bona Pau** no em donen moltes facilitats com veureu. Una de les darreres ha estat aquest embull que se titulava el Calidoscopi, crítiques encobertes per atacar-me a les totes, però de darrera sa roca, es a dir, dic i no dic, embull fill, fora filar, mescla d'ous amb caragols. Ho veig normal, ja que una persona que pretenia ocupar un càrrec públic (dins les llistes electorals d'un determinat partit a les darreres eleccions), de tant en quant ha de pagar peatge, i per tant la seva escala de valors és clara!, diàfana!, cristal·lina!. Així que "da-li" "cosses" per darrera i a l'os de la cama.

Vés al "grano": Tenc les espatlles grosses i puc aguantar això i més. La Senyora Censura comença a donar-me voltes, a posar-me entre l'espasa i la paret. Són tan "cegos" que just veuen un color, el mateix d'una posta de sol quan l'endemà ha de fer vent.

Amb això vos vull dir que qualsevol dia no em deixaran contar les meves històries i veritats, aquest dia els aspirants a demòcrates governaran la **Bona Pau**.

Ah! Per cert, varen esser ells que feren néixer en mi la flama de rebel·lió contra aquesta "oligarquia regnant" dintre de la **Bona Pau**.

Però no perd l'esperança de seguir entre vosaltres, ja que de més verdes n'han madurades, com per exemple, un d'aquests que dona "tello" i que du la paraula progressista escrita al front, en temps del "règimen" era mestre, un dia "foté" una bufetada a un al·lot per no voler cantar el "Cara al Sol": s'al·lot era jo.

"Que'n viva sor Tomasseta!"

Sa Guineu Blava

En el Molí des Fraret fou inaugurat el museu arqueològic de Son Fornés

Les excavacions que en el jaciment arqueològic de Son Fornés començaren fa 25 anys –era el 1975– varen tenir el pas-sat 1 de juny un esplendorós epíleg amb la inauguració del que a partir d'ara serà conegut i podrà ser visitat, com a Museu Arqueològic de Son Fornés, ubicat en els antics habitatges del Molí des Fraret.

A la inauguració feren acte de presència nombroses autoritats locals i autonòmiques, culturals i d'investigació, socials i empresarials i parlaren Fernando Pinya, president de la Fundació Aena, Vicenç Lluïl, arqueòleg director de les excavacions, el Dr. Ferrer, Rector adjunt de la Universitat Autònoma de Barcelona, el batle de Montuïri, la Consellera de Cultura del CIM, Mª Antònia Vadell i va tancar, Pere Sampol, Vicepresident de Govern Balear. Cal esmentar també la presència de Celestí Alomar, Conseller de Turisme i finalment (arribà en retard) la de Mª Antònia Munar, Presidenta del Consell de Mallorca.

La major part de les pedres trobades han estat restaurades per especialistes i el museu serà interactiu per facilitar la comprensió del jaciment.

Com ja sabem els montuïrers, aquest molí fariner va esser restaurat el 1994 i des d'ara conté les troballes més interessants de totes les fases d'ocupació de Son Fornés, les quals es poden contemplar en aquest museu arqueològic, de tal manera que el recorregut per les seves sales ens

Les autoritats presents a la inauguració mentre el Dr. Lluïl exposa el seu parlament

conduïx al passat remot de Mallorca d'una manera entenedora i didàctica.

El museu es divideix en cinc unitats: La primera ens introdueix en el marc geogràfic i cronològic de les ocupacions humanes a Son Fornés. La segona descobreix la sorprenent societat talaiòtica. La tercera ens mostra la comunitat posttalaiòtica que va habitar Son Fornés fa uns 2500 anys. A la quarta unitat es contempla de quina manera el vell Son Fornés es va transformar en rebre les influències de Cartago i, sobretot, de la poderosa Roma. Finalment, la quinta suposa l'epíleg de la nostra història.

Cal dir, per acabar, que el Museu està gestionat pel Patronat de la Fundació Son Fornés, una institució sense ànim de lucre creada l'any 1999 amb la finalitat d'investigar, preservar i divulgar les troballes arqueològiques fetes al jaciment. Actualment aquest Patronat està format per la Fundació AENA, l'Ajuntament de Montuïri, la Universitat Autònoma de Barcelona, el Rotary Club Palma-Almudaina i l'Associació d'Amics de Son Fornés, amb l'objectiu de promoure el coneixement del passat i posar-lo a l'abast de tothom.

O. Arbona

El públic va visitar les exposicions (esquerra), on s'ubliquen les peces procedents del poblat de San Fornés (centre i dreta)

Joan Pocoví Garcias "Murtó"

Féu de ferrer. Dotat d'un especial sentit d'inventiva, va emprar les màquines amb enginy

El ferro, tan important dins la història de la humanitat, ha estat també per a Joan Pocoví Garcias un element base dins la seva vida. A aquest material l'ha forjat, doblegat, aplanat, serrat i l'ha manipulat de nombroses maneres fent-li adquirir mil formes diferents. Solidaritzat –valga l'expressió– amb aquest metall han sortit de les seves mans i amb l'ajuda de les màquines diversitat de peces, algunes de les quals quasi podem dir que són artesanies i alhora imprescindibles per a molts de menestrals.

Manejant el ferro estava dins el seu element. Als 19 anys –encara mosso de ferrer– aconseguí construir sense disposar de les eines adequades ni del ferro apropiat, una arada amb rodes i una sembradora. Eren uns temps crítics; entre 1949 i el principi dels anys cinquanta.

Parc de paraules i semblant moure's sense presses, la seva activitat ha estat notable. Dóna testimoni del seu treball la immensa quantitat de material servit a adrogueries i menestrals al llarg de la seva vida.

No és freqüent en ell la rialla espontània, més bé la serietat domina el seu rostre, que tampoc és adust. A l'hora del col·loqui es mostra comunicatiu i afable.

Va veure la llum per primera vegada a Montuïri el primer d'octubre de 1930. Tengué tres germans majors que ell:

Francisca, Pau i Margalida. Es casà el vuit de maig de 1956 amb Maria Miralles Lladó. Té un fill, major, casat i dues nêtes.

Després de Ca ses Monges, als set anys passa al Grup Escolar amb els mestres don Bartomeu (aquí la memòria no li és feel, ja que no es recorda dels seus llinatges; però ens diu que no es tractava de don Bartomeu Mir ni de don "Cristóbal") i don Pere Rosselló. Va rebre casses fins als 14 anys.

– Quina fou la teva primera feina?

– En aquesta edat –ens diu– em vaig posar en contacte amb el ferro per primera vegada, començant a fer feina amb el ferrer "Pelut". Als tres mesos passava a treballar amb en Jaume "Doia" amb qui vaig fer feina tres anys i mig. Després, a un taller de Lluçmajor on m'hi desplaçava amb bicicleta per espai de nou mesos. Llavors amb els germans Melià ("Boterins"), de Porreres, nou mesos, i per últim, altra volta, durant dos anys, amb en Jaume "Doia".

– Ja duies hores de vol per saber fer aquests treballs. On li pegares després?

– Tenia 22 anys i em vaig instal·lar pel meu compte. El meu germà Pau havia obert una fusteria i em deixà un petit espai per per instal·lar-m'hi com a ferrer.

– Fins aquí el teu mossatge i obertura de taller de ferrer; però tu t'especialitzares amb uns accessoris que formen part de les portes, persianes, vidrieres i finestres de tot tipus; ens referim als galfons, corretges, frontisses, vergues de persianes, anelles, gafes i tots els elements d'aquest tipus. Com t'iniciaries?

En Joan ens mira sense que s'alteri la seva serietat facial.

– Crec que serà millor que em vagi explicant en petits relats així com em venguin a la memòria –ens diu–. Tots els començaments són difícils. Jo tenia bastant feina d'aquest tipus, però no podia competir amb les màquines i per a la seva adquisició anava escàs de capital. Mentrestant vull dir que tots els elements de ferro o llautó que van acoblats a les portes i finestres i que són imprescindibles duen molta feina, i a més, fets a mà i posant-hi molt d'esment a vegades no surten tan perfectes com un desitja. La solució era l'ajuda de les màquines, que en aquest cas eren més precises i a més es podia augmentar la producció.

– Sembla que per a tu era una passa important; però si no ens equivocam això duia a una fabricació massiva, abundant. Tenies clients suficients per col·locar el material?

– Aquí precisament ve una part important del pla de treball –ens diu–. Vaig

Adrogueria i electrodomèstics

Antoni Mayol

Reparacions

25 anys d'experiència

Plaça Major, 10

• Tlf. 971 64 62 50

• Montuïri

viatjar a València, l'única vegada que he sortit de l'illa, per adquirir allà una de les primeres màquines que em feien falta. Amb bicicleta anava a Lluçmajor, Manacor, Felanitx, fins i tot a Artà i a altres pobles; a cops de pedal cercava clients per a la producció. Les passes no varen esser debades. Començaren a venir encàrrecs. Va arribar el moment en què a un fuster tot sol li servia 500 corretges i galfons setmanals.

– **Sembla que anaves per bon camí.**

– En un moment determinat em vaig posar en contacte amb una ferreteria important de Palma per a la qual i en exclusiva vaig treballar deu anys; li entregava tota la producció. El primer sorprès era jo.

– **M'estàs parlant de molts d'anys enrere.**

– És així. A últims de 1970 vaig deixar la "Ferreteria Mateo", per a la qual treballava i em vaig dedicar a servir els clients directament. Poc a poc la producció i venda augmentaren. Havíem instal·lat noves màquines i nous procediments de fabricació. Els accessoris que feiem al principi no s'assemblaven ni de molt als últims que sortien del taller. Aquests estaven més ben acabats i brillaven com si fossin niquelats.

– **Et dediques a la fabricació d'altres elements de metall?**

– No. Sols ens dedicàrem als accessoris esmentats, però també treballàvem les mateixes peces de llautó. Aquest material, dit sia de pas, és difícil d'emmotllar. Si no el tracten així com toca es romp abans d'estar acabada la peça.

En aquests moments ens traslladam al petit taller on hi treballa el seu fill. En fa una petita demostració, de la fabricació de diferents components dels esmentats accessoris, des del començament fins al darrer cop que reben. Una vegada fetes les peces –procediment que no explicam aquí perquè no tenim espai suficient– són tractades químicament, deixant-les amb el color i la lluentor de l'argent. Són quasi una obra d'artesanía, com hem dit abans.

– **Pel que veim, Joan, et servies de bastants d'encunys molts diferents un de l'altre. Els trobaves tots al mercat?**

– No. Molts són fets meus i em fan molta bona feina. En quant a la producció, aquestes peces, tu saps que duïen molta feina fetes a mà i moltes vegades,

com ja he dit abans, no sortien tan perfectes com un hauria desitjat. Es tractava de fabricar-les ràpidament, amb poc temps i bé. Vaig recórrer a la fabricació mecànica en sèrie. El procediment en sèrie sempre m'ha agradat molt, però ha d'estar ben organitzat.

– **Les peces que fabricaves, eren totes de les mateixes mides? Ho deim per la fabricació en sèrie?**

– No. Eren de diferents mides i dimensions. Les servíem i les serveix ara el meu fill de la mida que vol el client.

– **Segueix el teu fill en la fabricació?**

– Així és. Jo em vaig jubilar l'any 1995.

– **Servies també a la Península?**

– Sí. Vaig enviar en certa ocasió un encàrrec a Sevilla, però Mallorca, les Balears, absorbien tota la producció.

– **Tenies competència en aquesta fabricació?**

– Sí, sí. També fabricaven aquestes peces a Manacor, Palma i Vilafranca. Es tractava de fabricar bé i fer bon preu.

– **Canviem de tema: feres el servei militar?**

– No. Vaig sortir per fill de viuda.

– **Tu has viscut els anys quaranta, temps difícils. Què recordes de lla-**

(Continua a la pàgina següent)

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

Ω
OMEGA
The sign of excellence

Joyce Fermin

(Ve de la pàgina anterior)

vors?

Es dibuixa un lleuger somriure en la cara del nostre interlocutor.

— Les han d'haver viscut precisament per saber com eren. Molts durs. Escassetesa d'aliments i materials, no hi havia doblers, mancava feina... Un detall: en Mateu de Meià, el notari, i jo érem i som molt amics, jugàvem a futbol pel carrer, a vegades amb una pilota de pedaç, amb un pot de llauna... amb qualsevol cosa que li poguéssim tirar coques. Bé; idò en Mateu duia posades unes botes, es llevava l'esquerra i me la posava jo. Ell jugava amb la dreta, en dúiem una per hom. Ja et pots fer una idea de com estaven les coses en aquesta dècada.

— Què em dius del cinema del nostre poble?

— Ah; sí! Anàvem al cinema si hi havia corrent elèctrica. Era un temps en què tot faltava. Faltava també el carbó per alimentar la fàbrica d'electricitat. Si un dissabte no hi havia cinema, no semblava dissabte. Esperàvem la funció cada setmana amb il·lusió!

— Algú sosté que els temps passats foren millors.

— Els temps passats no foren millors. Jo he viscut temps passats tractant d'obrir-me pas a la vida. La llibertat de què gaudeixen avui els joves, nosaltres no la teníem, ni podíem sortir del poble. No teníem mitjans per sortir ni doblers.

— Ens pots dir com veus el món, vo-

Un dia matances de 1958

A ca la padrina "Matxa", amb la somereta es feren aquesta foto. Veim Joana Ramonell, Jaume Ramonell, Aloï, Antònia Verger, Joana Ramonell, Amengual, Catalina Ramonell, Martorell, Maria Roscar, Joan A. Ramonell Sastre (†), Gabriel Verger Ramonell, Miquel "Punta", Jaume i Sebastià des Coll i Joana i Petra Ramonell Sastre

lem dir la situació mundial?

— Sembla que el nostre món no va pel camí adequat. La proliferació d'armes i conflictes armats, la droga circulant per tot arreu, la fam i malalties que assolen el tercer món... Seria convenient unificar forces o esforços a nivell planetari per part de les grans potències per donar solució a aquests problemes...

— T'estam escoltant. Continua per favor.

— No sé que t'he de dir, però... així com uns cervells privilegiats fan avançar el món tècnicament a una velocitat de vertigen, manquen altres persones, altres figures que facin avançar aquesta societat nostra d'un mode humanitari per donar solució a les necessitats dels més debils.

— Per acabar, Joan, unes preguntes —diríem— de menys profunditat: les teves afeccions?

— El futbol i tots els esports juntament amb el cinema.

— Et proposam un pla: un partit de futbol amb dos equips estrella o una bona pel·lícula?

— No sé que he de contestar. M'ho posés difícil. M'agrada molt tot.

— Per acabar: algun ofici desaparegut al nostre poble?

— Sens dubte el del meu padrí: mestre Joan "Inquero", que feia i adobava botes i portadores.

Ha estat una descripció d'una part de la vida d'en Joan a través del diàleg. Amb les seves opinions ha expressat també breument el que pensa dels temps actuals. No enyora el passat, ens diu; no obstant el qui escriu ha observat el respecte que li inspiren aquells temps llunyans. Els qui tenen els cabells del color d'argent no poden evitar generalment una certa emoció quan evocuen certs moments o fets del passat. Pensam que el nostre entrevistat no n'és una excepció. Aquest període de la nostra vida, hagi estat feliç o no tant feliç, ha deixat sempre dins nosaltres una petjada inesborrable. Al llarg dels anys una subtil i fina boira intenta sepultar aquells records —els nostres records—. Una simple conversa amb un amic els treu a llum altra volta. És tornar a viure de bell nou aquell temps enyorat o oblidat.

Miquel Martorell Arbona

Montuiri

971 646 460

Bar Can Pieres

Mateu Ginard, el cap del partit a l'oposició a l'Ajuntament, avalua d'una manera superficial l'actuació de l'equip de govern

Al capdavant del partit majoritari de l'oposició a l'Ajuntament de Montuïri s'hi troba Mateu Ginard Sampol, una persona relativament jove, que ocupa des de fa deu anys l'escó de regidor del nostre Consistori i des d'en fa dos ho compagina amb la dedicació exclusiva a la Direcció General de Desenvolupament Rural. Dins el PSM és membre del Consell de Direcció Política en representació de l'agrupació de Montuïri.

– **Mateu:** Com consideres que es desenvolupa aquesta legislatura a nivell de Montuïri?

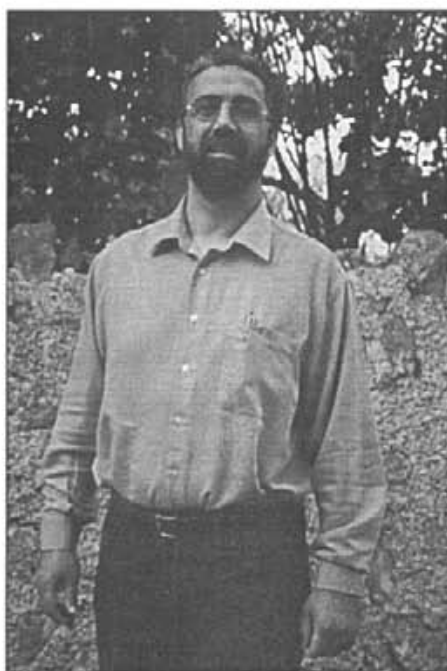
– Dissortadament l'equip de govern és víctima de la política dels darrers anys, defensada i realitzada pel mateix partit i per la majoria de membres de l'actual equip. Estan complint els mínims amb allò que sempre s'ha fet: festes, fira, activitats de Pasqua..., i biblioteca, serveis administratius que funcionen tots sols. Crec que podríem definir la situació actual com de ressaca o utilitzant la definició d'un bon amic: "començam a despertar del somni americà". Però així i tot Montuïri manté un nivell d'associacionisme admirable si el relacionam amb l'aportació que hi fa l'Ajuntament i és important que facem un reconeixement a totes les persones, que no són poques, que amb la seva activitat donen vida al poble e Montuïri. I també a la gent del poble amb coratge per començar i mantenir iniciatives econòmiques, malgrat que l'Ajuntament s'ha orientat únicament als "grans projectes" i ha mirat poc les interessants aportacions que puguin fer els mateixos montuïrers.

– **Com resumiries aquestes consideracions que exposes?**

– Ho resumiria dient que l'Ajuntament s'ha vist obligat a adequar els pressuposts a la realitat i acceptar que té les mans fermades perquè s'han de pagar els deutes contrets. No hi ha doblers.

– **Creus que es podria millorar?**

– Sí. Aquesta situació es podria millorar bàsicament amb feina. L'única possibilitat de suplir les deficiències pressupostàries és fer molta feina. Substituir les grans obres per actuacions puntuals,

que són ben necessàries, utilitzant els recursos propis, tant els econòmics com els humans.

– **Segons el teu punt de vista: quines són les principals deficiències?**

– Vull destacar-ne una, que des del meu punt de vista és fonamental i, amb matisos, és continuació de la política de l'equip anterior, és l'ambigüitat en les normes urbanístiques; deixar fer per no posar-se malament i després rendibilitzar-ho políticament. Però ja és necessari veure que això no queda tancat entre els que necessiten fer alguna cosa i l'Ajuntament, sinó que ja surten molts de tercers que se senten perjudicats i es generen tensions entre veïnats i tramitacions complicades i molestes. És important que tots coneguem quines són les regles i respectar-nos mútuament. Poder actuar dins ca nostra, però sense perjudicar els veïnats.

– **Què penses del partit que governa?**

– Pens que el PP ha entrat en un camí perillós. A més de no destacar amb actitud dialogant a l'Ajuntament, ha iniciat un camí de confrontació personal a través dels escrits de la "Guineu Blava". No tenim cap dubte que en el grup que elabora els escrits hi ha destacats mem-

bres del PP local, inclòs de l'equip de govern.

– **I de la coalició?**

– Pel que fa a la coalició PSM-PSOE, amb els regidors Gabriel Miralles i Tomeu Servera hi ha una bona relació personal i sintonia política, a pesar que d'una manera un poc precipitada passen a ser regidors no adscrits a cap grup en resposta a l'actitud tancada del PP, que no deixava expressar-los si no era en boca del portaveu de la coalició. Això ens ha duit a la paradoxa que la coalició PSM-PSOE únicament està representada pels regidors del PSM.

– **Com valories la tasca dels teus companys?**

– També he d'agrair el suport de l'agrupació del PSM als regidors i sobretot valorar l'actitud dialogant i compromesa d'en Joan Verger i d'en Jeroni Nicolau en el seu treball com a regidors.

– **Teniu alguns projectes immediats que s'haurien de dur a terme?**

– Fa falta d'una vegada escoltar els nostres nins i adaptar les demandes educatives, formatives i d'esplai: l'escoleta necessita un pati assolellat, inversió i neteja diària al parc del Dau, equipar el grup d'esplai, i una Escola de Música equipada i amb suport perquè es converteixi en dinamitzadora de la sensibilitat musical de Montuïri i, perquè no, d'alguns pobles veïnats. Montuïri necessita orientar els seus propers esforços d'inversió a la recuperació de l'espai de la Sala Mariana per a la realització d'activitats culturals diverses.

Aquesta ha estat molt per damunt la valoració que ha fet Mateu Ginard, tant de la tasca municipal que du a terme l'equip de govern del PP, com de les possibilitats de millora pel que fa a les deficiències per ell detectades. Això sense passar per alt el reconeixement que l'entrevistat en certa manera ret a les persones que, sense ficar-se en política, "amb les seves activitats donen vida al poble". Consideracions pròpies i ponderades de l'equip de l'oposició.

Margalida Miralles Trobat, la monja montuïrera, missionera a Ruanda, on desenvolupa una tasca digna de tot elogi, després de passar una mesada entre nosaltres els darrers dies d'abril va tornar a partir cap a Àfrica. Abans fou entrevistada pel periodista Llorenç Capellà a la revista *Brisas* (21 abril

"Déu m'ha enviat a Ruanda i jo som feliç obeint-lo"

(Sor Margalida Miralles)

9001). A l'acabament de l'entrevista (encapçalada pels titulars més amunt transcrits), es podia llegir un curta semblança d'ella, de la qual treim (traduïdes) aquestes línies:

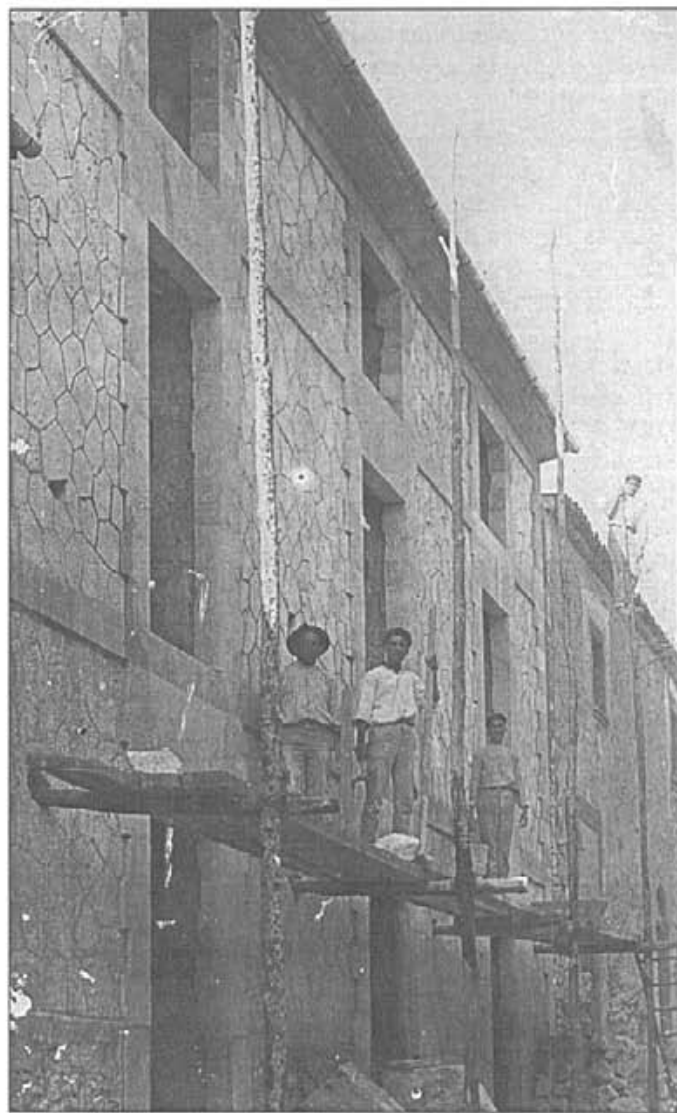
La filosofia última del missioner consisteix en fer el bé. Mirau, si no. Monges com Margalida Miralles abandonen el seu poble i canvien de continent per ensenyar-les a brodar, a les ruandeses. El seu premi està a l'aire. Tant se'n poden dur l'agraïment de les noves brodadores com un tret de qualsevol pistolero al servei d'un dictador.

Margalida Miralles va partir cap a Ruanda amb quaranta-nou anys, una edat crítica. És, aquesta, una edat ideal

per engolir magdalenes davant el televisor mentre es visionen els serials de sobre-
taula. Ella, en canvi, va optar per tirar terra pel mig. Va partir, na Margalida, amb altres quatre companyes. Dues

mallorquines –sor Càndida Jaume i sor Maria Pons–, una catalana –sor Concepció Basaganya– i una navarresa –sor Pilar Acarreta–, qui era superiora de l'orde. Pel juny ja en farà vint anys. I descomptant sor Maria Pons –a qui l'orde va destinar a Barcelona–, les altres continuen en terres de missió. O sia, ajudant al pròxim. Que la sort no les manqui.

L'any 1926 construïren la casa de Can Pep "Miró"

L'any 1926 edificaven la casa nova de can Pep "Miró", en el carrer de Sant Bartomeu, molt prop de Ca ses Monges. El mestre dels picapedrers era en Miquel Fiol Cerdà, el pare d'en Pep "Barber", a qui veim a l'esquerra. Els dos del seu costat són en Biel "Perull" i en Jaume "Moson", el pare d'en Guillem. El qui està més amunt i més enfora, a l'altura de les teulades, és en Pep "Pipo". Aquestss dos darrers feien de Cossiers. Com es destria, estaven damunt el bastiment i s'aturaren per fer aquesta foto

PREFABRICATS

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

FABRICACIÓ DE BALUSTRADA I BIGUES DE TAULÓ IMITACIÓ FUSTA

Servei de transport propi per a tota l'illa

MAGATZEM I OFICINA:
Ctra. Manacor, Km. 28,5
07230 Montuïri (Mallorca)

Tels. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95
Tel. particular: 971 64 61 73

Imatge i pensament

Aquesta nova secció tindrà dues fonts: una fotogràfica relativa a Montuïri (terme, poble, habitants...) i una frase treta de les cartes morals de Sèneca dirigides a Lucili. La frase anirà entre cometes baixes o llatines (« »).

Es procurarà trobar un punt de contacte entre ambdues fonts des d'on brolli un contingut literari que pugui ajudar i entretenir el lector. Aquesta és la nostra intenció i la meta del nostre esforç.

Dos fassers dels graons

Agermanats miren enlaire i obrin els braços a alguna cosa més. Es troben amb niguls. Agermanats rompen la barrera i remunten.

A quina cosa poden aspirar els fassers? «No compris el que és necessari, sinó el que és indispensable». Sèneca agafa aquest precepte de Cató, polític romà, a la carta 94.

Aturem-nos una mica. Quantes vegades comprem coses que ni tan sols necessitem. Quants de nosaltres tenim l'experiència de la "Temporada de Rebaixes". Enduts de la propaganda, de l'ambient, de la febre consumista comprem coses "per un si de cas" que, a la llarga, no empram i acaben fent-nos nosa. Les coses innecessàries, fins i tot regalades, són cares.

L'exigent sentència de Cató, de no comprar el necessari si no és imprescindible, ens pot fer estalviar doblers, no dur a casa coses inútils i no ser víctimes de les propagandes tan ben orquestrades i dirigides.

Rompem la barrera consumista que pot despersonalitzar-nos i remuntem-nos a la nostra real conveniència.

Els fassers dels graons, contemplats des d'aquest punt de vista, poden ajudar-nos.

Josep Oliver i Verd

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Hotel Rural Es Figueras Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

PRESÈNCIA DE MONTUÏRI A LA PREMSA POPULAR DEL VUIT-CENTS - IX

Els coverbos

Una vegada ets obrers de la Mare de Déu d'Agost, de certa vila (o era Andratx o Montuïri), resolgueren fer **sa figura nova**, i vengueren a Ciutat per encarregar-la a un escultor, fent-li avinent que havia d'esser una Mare de Déu ajaguda.

S'escultor posà mà a l'obra; i a principis d'Agost, que ja estava quasi llesta, vengueren a veure-la ets obrers a n'es seu taller, i trobaren sa figura drete d'esquena a sa paret que li acabaven de daurar es vestit.

- A on és sa nostra? li varen demanar ets obrers.

- Foll! ja la veis, los respongué s'escultor.

- Ah! no senyor: noltros li encarregàrem una Mare de Déu s'Agost ajaguda, i aquesta està drete: això no és es tracte!.

S'escultor, que va veure tot d'una se seva arriesa, los digué:

- Germans; teniu raó; tornau d'aquí a dos dies i la vos tendré llesta.

Es cap de dos dies va ajeure en terra sa mateixa figura, i los esperà.

- Això és sa Mare de Déu des tracte! digueren mentre entraren; i després de pagar-la-hi, la se'n dugueren com que dur-se'n un mort.

-oOo-

Es Rector de l'església d'un poblet de

Mallorca anà a s'escola per examinar ses oracions a n'ets alumnes que l'endemà havien d'anar a sortir de la Parròquia, i los preguntava d'en un en un, que quants de **Sagraments** hi havia, i tots li contestaven molt bé, fins que arribà es torna un que va dir que no n'hi havia cap.

- I com així no n'hi ha cap? (li preguntà es capellà).

- Com? (li respongué s'al·lotet). No n'hi ha cap perquè vostè mateix ha dat ets últims Sagraments a sa meva padrina.

-oOo-

Hi havia un pagès que cansat de treballar, volgué anar-se'n a Ciutat per llogar-se per cuiner.

Sa primera vegada que va anar a Plaça, quan va haver comprat sa carn, pagada i posada ja dins sa senalleta que duia, la posà en terra, i preguntà a n'es carnisser, **com se coïa sa carn**.

Es temps que es carnisser li dava explicacions per coure sa carn, arribà un

*Per les possessions se sentien molts de coverbos
(Camí de Sa Torre)*

ca, ficà es cap dins sa senalleta, agafà sa carn i ja li hagué estret cap avall.

Es cuiner que no sabia on tenia sa mà drete, fent sa mitja rialla, exclamà:

- I la m'haurà de tornar, tanmateix no la sap coure.

-oOo-

Una vegada dins sa Quaresma, es Vicari d'un poblet havia de fer **un sermó** de compromís, i com no tenia molts de dies per compondre i estudiar es sermó a causa de ses moltes confessions i demés servicis propis d'aquell sant temps, determinà fer-los des de sa trona es següent avís:

- Devots germans: perquè a n'aquesta Quaresma no hi hagi confusió he dispost que es dilluns venguin a confessar-se ets embusters; es dimarts, ets avars; es dimecres, es borratxos; es dijous, es lladres; es divendres, ets homos desvergonyits; i es dissabtes, ses dones de mala vida.

Com era molt natural, ningú volgué acostar-se a n'es confessorari del senyor Vicari, i mentrestant aquest tot satisfet tengué temps a bastament per compondre es sermó.

-oOo-

*Restaurant
Ca's Carboner*

(DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

Una vegada el Pare Ferrer anà a predicar a Montuïri per sa festa de Sant Bartomeu.

Envià sa criada a sa plaça per dur carn pe s'olla i no n'hi va haver.

- Germanets; (va dir l'endemà damunt sa trona), ditxosos voltros que estau lliberats des tres enemics de l'homo: món, carn i dimoni. Món: **tot lo món és món fora Montuïri**; carn: per qui no n'hi arriba, i així és que avui no n'he pogut menjar; dimoni: Sant Miquel el té fermat amb una cadena.

-oOo-

Un pagès de Vilafranca que de Ciutat anava a la vila, **per devers ses costes d'Algaida** li agafaren ganes de tirar una carta a n'es correu, se desfè es calçons i...però se recordà que tenia una quarterada de terra alladessa de Montuïri, i digué:

- Val més que femi terra meva que terra d'altri. Aguantaré fins allà.

I caminant cames aixencades, i fent visatges de cara, arribà així com pogué a sa seva quarterada de terra.

Pensau què faria tot d'una que hi posà peu.

Idò, quan s'hagué llevat aquell pes de damunt i tot xalest ja destriava Vilafranca, se girà darrera i va veure un ca que li robava es fems.

Vat aquí com los ne pren a sa gent tan interessada.

-oOo-

Un comediant molt dolent anà a un teatro d'un poble amb intenció de fer-hi unes quantes funcions.

Sa seva filla cansada d'estar a un poble on molt s'hi fastidiava perquè no hi veia cap *pollo* des seu gust, li preguntà:

- Quan nos anam?

- No ho sé, filla meva. Això depèn des meu *debut*.

- I quan és es seu *debut*?

- Demà.

I sa seva filla, que ja sabia s'efecte que causava a n'es públic, digué:

- Idò, ja puc dispondre s'equipatge per passat demà.

-oOo-

Hi havia un **avar** que per no pagar es metge l'aturava enmig des carrer cada vegada que el topava.

- Bon dia tengui senyor Doctor. Me polsi. Me digui què he de prendre. Tenc es cap que em roda.

Fastidiat es metge un dia que l'aturà enmig de Plaça queixant-se des ventre, li digué:

- Acluiquí bé ets ulls per poder treure millor sa llengo.

S'avar ho va fer i es metge fugí sense dir res. Sa gent que veia aquell senyor aturat amb un pam de llengo defora començà a envoltar-lo, i quan ell cansat d'esperar que es metge li digués "Basta", obrí ets ulls, se trobà enmig de dues-centes persones que el tenien per boig.

D'aquesta no l'aturà pus.

-oOo-

Hi havia un **misser** que havia defensat en un plet una senyora amb qui s'havia de casar i li va fer pagar una enorme quantitat per sa seva feina.

Aquella senyora li digué a la cara que no era allò manera de fer pagar una feina, i ell respongué:

- Li faig pagar a vostè es preu just, perquè vegi lo gananciosa que és sa meva professió i es bon negoci que fa vostè, casant-se amb un homo que guanya tan fàcilment es doblers.

-oOo-

Una sogra, d'aquelles que pretenen d'esser joves, preguntà a n'es seu gendre.

- Digues-me, Miquel, quants d'anys em faries tu?

- Jo, (contestà s'interpelat), no n'hi faria cap: ja li basten es que té per esser vella, encara voldria que jo n'hi fés més? Més aviat n'hi desfaria.

-oOo-

Lo que són ets homs, segons una *ja-mona* que ja havia arribada a s'edat de Crist, i encara no li havien dit com va *hermano*.

De 1 a 5 anys són canaris d'alcova.

De 5 a 10, ferrericsos.

De 10 a 15, estornells.

De 15 a 20, pollastres.

De 20 a 25, indiots.

De 25 a 30, galls anglesos.

De 30 a 40, capxariganys.

De 40 a 45, falcons.

De 45 a 50, voltors.

De 50 a 60, corbs

De 60 a 70, puputs.

De 70 a 80, olibotes

De 80 a X, sa por de s'Albufera.

-oOo-

Una vegada una **senyora** que tenia una filla a una possessió de Montuïri, a on havia anat a passar una temporada; trobà per dins Ciutat sa madona d'aquesta possessió, i li digué:

- Hola, madona! com vos campau?

- Bé per ara; i vostè?

- També; i què vendrà prest na Maria?

- Sí senyora, sí senyora; si no s'enyora, no senyora.

Gabriel Juan i Galmés

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46

• Tlf. 64 61 84

• Montuïri

Notícies sobre la desamortització de Mendizábal a Montuïri¹

Introducció

El procés desamortitzador que afectà Mallorca durant bona part del segle passat suposà un canvi sobre aspectes que fins aleshores es podien considerar monolòtics. El poder de l'església catòlica, representada pels ordes religiosos, es veié per primera vegada qüestionat pels governs de l'Estat liberal.

La idea era prou clara, un Estat espanyol en el qual la principal font de riquesa era l'agricultura no es podia permetre que grans espais cultivables estiguessin descuidats o poc explotats. Per tant si aquests passaven a mans de la burgesia, aquesta classe social els donaria l'impuls necessari per generar uns excedents que podrien revertir en altres sectors econòmics.

Aquest era l'esperit de les lleis desamortitzadores, pel que sembla això quedava talment així, és a dir, en tota una bateria d'intencions. Realment darrera els fets s'amagava la crisi econòmica per la qual passava l'Estat, prou necessitat de diners per afrontar problemes com la guerra contra el carlisme i el tuf absolutista que encara romania després de la mort de Ferran VII. Se subhastaren els bens dels religiosos pura i simplement per diners i moltes finques foren comprades per personatges que no les con-

templaven com a una font de beneficis, sinó com a un bé especulatiu pel valor intrínsec de la terra. Prova d'això és que en el cas que ara veurem, Montuïri, encara que les possessions subhastades fossin parcel·lades, aquestes es vengueren quasi totes completament senceres a un sol adquirent per possessió.

Com dèiem abans, Montuïri es veié afectat per les desamortitzacions d'ordes religiosos. L'escrit explicatiu que ara se segueix està separat en quatre apartats.

El primer és la desamortització soferta durant el trienni liberal. Fou com una espècie d'aperitiu del que vindria més envant, i ja en el segon punt, la del ministre Mendizábal.

El tercer punt parla no de béns sinó de persones, concretament dels ex-clausstrats propis de Montuïri que foren repartits per diverses parròquies de l'illa.

L'escrit finalitza amb un punt que, encara que no sigui pertinent al tema de la desamortització, sí que ens explica com arriba a establir-se per complet una de les possessions dels dominicans, ja a finals del segle passat.

convents i col·legis d'ordes militars i es declaraven béns nacionals subjectes a desamortització, ja afectà al municipi de Montuïri. Concretament² fou venuda una finca rústica que pertanyia a l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem³. Era la possessió de Mianes al llevant del terme. L'extensió de la finca suposava 126 hectàrees i fou rematada per 1.335.376 reials a dos compradors que adquiriren cadascun la meitat de la possessió pagant ambdós la mateixa quantitat de diners.⁴ Un era el comerciant Joaquim Aguiló, i l'altre nomia P.J. Moyà Mayol del qual desconexem la professió.⁵

Finalitzat el govern dels liberals i amb la nova pressa de poder per part dels absolutistes l'any 1823, aquesta finca fou tornada a l'antic orde religiós fins que amb posterioritat, ja durant la regència de Maria Cristina de Borbó fou retornada als primitius compradors⁶.

Curiosament de les vuit finques rústiques que es vengueren, la de Montuïri era la de major extensió i la que es subhastà per un preu més alt.

(Continuarà)

Guillem Mas Miralles

1. - El Trienni liberal (1820-1823)

La llei de 9 d'agost de 1820 i el posterior decret d'1 d'octubre del mateix any pel qual es suprimien tots els monestirs,

1) Aquesta comunicació fou presentada a les Terceres jornades d'Estudis Locals de la Mancomunitat del Pla de Mallorca que es dugueren a terme a la veïna vila de Llorito els dies 27 i 28 de març de 1999. Part del document ja havia estat publicat a altres números de la revista *Bona Pau*, però s'ha trobat convenient el mantenir-los per que el lector pugui tenir una idea més global de la qüestió.

2) Ferragut, Joana. *La desamortització de Mendizábal en Mallorca: 1836-1846*. Pg. 132

3) Mianes era originàriament propietat de l'orde dels cavallers del Temple. En ser aquesta suprimida l'any 1311 els seus béns passaren a mans de la de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

4) Segons l'Arxiduc Lluís Salvador, Mianes pertanyia a la senyora Bàrbara Mora (126 hes.) l'any 1872, la qual cosa fa pensar que la finca tornà a la seva extensió original.

5) Ferragut, Joana. Op. cit. Pg. 159.

6) *Boletín Oficial de Mallorca*. Núm. 369 de 14 de juliol de 1835

Super Montuïri
Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Panaderia

Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

Desgelant la memòria **Era i celler d'Alcoraia**

Aprofitant les excursions que adesiara organitza el grup excursionista s'Esbart des Pla, caminant estones junts amb el poeta Lluís Servera Sitjar "d'Alcoraia", xerrant i comentant el seus publicats llibres de poemes titulats: *El Silenci dels pins*, *Els dies de la tendresa* i ara darrerament *El desgel de la memòria*, on hi he trobat paraules belles, sentimentals, amoroses, bondadoses, records d'un ahir i que tals llibres tenen arreu de Mallorca un gran èxit i a mi tan m'han agradat. A la vegada ell també es va interessar per un article que havia escrit referent a la climatologia. Aquest mutu interès literari va fer que nosaltres dos tenguéssim una interessant i amena conversa.

Jo, i amb a finalitat de si trobava inspiració per escriure referent a fora vila, estava desitjós de fer una visita a Alcoraia, possessió tan anomenada arreu de Mallorca, font i escenari de la inspiració dels seus poemes. Vaig insinuar el meu desig a en Lluís i em va contestar que hi podia anar sempre que volgués; a més, tendria molt de gust en mostrar-me tot allò que m'interessés.

Aprofitant, idò, la convidada, un dia assolat del mes d'abril, vaig visitar Alcoraia. Arrib a mitjan matí. En Lluís m'esperava; per tant no li vaig donar sorpresa. Arribat allà, davall la porxada, xerram una estona i allò que més m'interessava era veure de prop l'era i el celler pel motiu que ambdós llocs ja són història. Avui ni es bat amb carretons i el vi que hi ha al celler es redueix solament a uns quants barrals i bótes petites.

Satisfent el meu desig vàrem pujar fins a la gran era del batre on, segons he sentit contar, hi batien amb dues perxes i quatre bísties. Amb un dia es varen arribar a batre 20 cavallons de blat, quan la batuda normal amb dues bísties era de sis cavallons.

Aquesta es troba dalt un turó al costat de les cases, actualment envoltada d'ullastres però segurament quan s'hi batia no hi eren perquè d'haver-hi estats haguessin deturat el vent tan necessari per ventar i fer net. Un que n'hi ha de vell si que hi estaria per donar ombra i guardar-hi els estris necessaris per realitzar les batudes. Un marge de sosteniment construït

de paret seca i que es troba a la part del vessant, la conforma. Ara ja no hi ha carretons ni perxes però té utilitat; serveix de llenyer, tan per llenya prima com per troncs i estelles i per aparcar els ormeigs del tractors. Des de dalt l'era es veu una magnífica panoràmica del sementers de la possessió de la part que mira cap el lleuant i al mateix indret, però allunyat uns quatre quilòmetres, una bella vista del poble de Montuïri. Contemplant dits sementers, que a mitjan abril es trobaven amb un sembrat que començava a espigar però encara verd, mirant-los, em vaig imaginar el tragar de les garbes amb els carros llargs de parell, trabucar-les a l'era, estendre els brins, les tocases, les girades, el cantar amb la tonada del batre cançons com aquesta que diu: "No hi hauria cap somera/ que batés un cavalló/ si no fos pes carretó/ que va darrera, darrera". En tenir-ho batut, quan la palla s'ha feta curta i les espigues ben desgranades, a dinar. L'horabaixa, tirassar, ventar, palatjar, a fi de separar el gra de la palla i ererar, allò que es diu fer net. Caramull fet, ensacar, a vegades es mesuraven a barcelles i feien els sacs de quartera (una quartera, sis barcelles) amb la finalitat de calcular la quantitat de gra obtingut. Quan està ensacat, entrar els sacs de gra dins el graners, la palla als pallers, retirar pallús i polsegada, agranar-la i regar-la per deixar-ho a punt per l'endemà tornar a la batuda. L... torna-m'hi torna-hi cada dia mentre hi hagi garbes als sementers.

A Alcoraia la temporada de messes era llarga, segurament durava fins a l'acabament del mes d'agost, ja que el sementers són grans i fèrtils i s'hi lligaven molt de cavallons de garbes.

Aquesta feina de segar amb bísties, lligar garbes i tragar-les a l'era, es féu fins que es generalitzà el recollir l'anyada amb màquina segadora-batedora i que fou fins a la dècada dels anys 60-70. Quan es batia solament amb batedora a aquesta l'instal·laven damunt l'era i d'aqueixa manera poder arreplegar el gra que hauria caigut al sòl i construir-hi els pallers.

Davallam de l'era, voltam les cases i en Lluís em mostra el gran celler. Aquest està construït de gruixades parets de pedra, mig soterrat, sostre alt d'arcada de

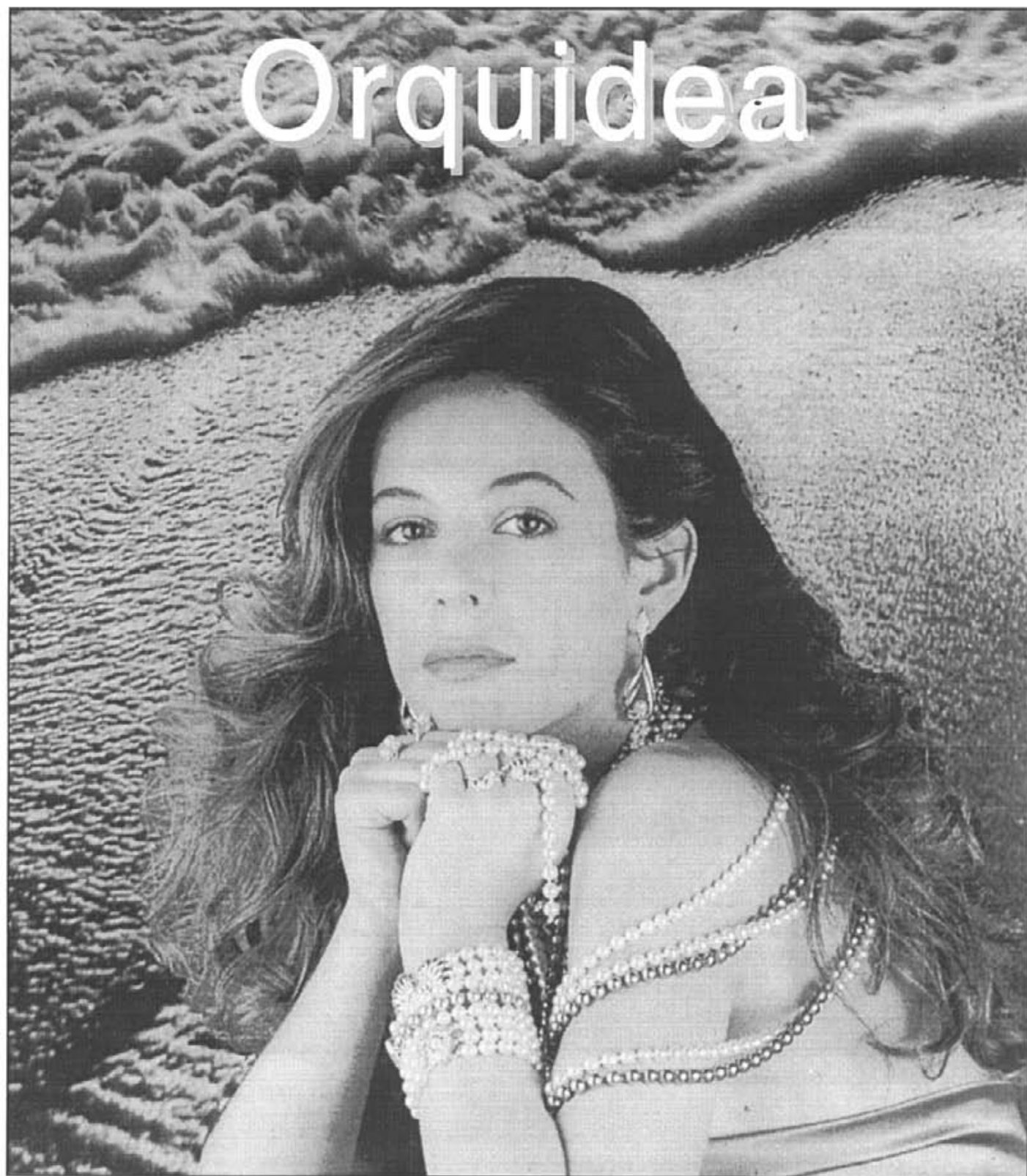
marès per així tenir la temperatura estable per ben guardar i envellir el vi. Encara s'hi troben 15 bótes congrenyades dins les quals, segons he sentit dir a vells vinyívols, hi cabien 200 quartins de vi (un quartí: 26 litres). A aquestes les construïen els mestres d'aixa a lloc o sigui dins el mateix celler. Segurament són allà d'abans d'arribar a Mallorca la plaga de la fil·loxera. Anys fa, segons m'ha informat don Pau d'Alcoraia, n'hi havia bastants més de menor capacitat, però com que passaven pel portal, les varen treure d'allà i hi romanen solament les que no hi passen i no les poden treure en no esser desfetes.

Actualment, aprofitant el buit que han deixat aquestes bótes, allà s'hi guarden en molt bon estat de conservació els antics ormeigs i guarniments de les bísties amb els quals es realitzaven les tasques del conrear. S'hi troben des de la primitiva arada de fusta fins a la moderna arada en rodes a més de les arades de llaurar les faveres i els sembrats, de llaurar i emprar vinya, sembradores de bístia, màquines de segar, carretons i perxes per batre i altres estris. Pel que fa als guarniments, penjats i amb bon estat hi ha des del primitiu jou, queumes, albardes, coixins, bast, selletons —aquests ja més moderns— i colleres. Per completar-ho i per ben junyir hi ha penjades les argolles, cadeanes, cordes, tirans i altres arreu. També hi trobam antigues eines de mànec com són: xapes, xapetes, càvecs, galivans, forques i pales de ventar a l'era, erers i ereradores. Tots aquests ormeigs ja no s'usen en no esser per decoració de qualque restaurant o jardí però són testimoni d'un pretèrit agrari que, amb nostàlgia, pensam no tornarà.

Guardades amb bon estat, tal com és guarden a Alcoraia, hi seran per molts d'anys i seguiran essent imaginació i inspiració, per *desgelar la memòria*, com en tant d'encert Lluís Servera Sitjar ha titulat *El desgel de la memòria* al seu darrer llibre de poemes.

Sion Nicolau

Orquidea

Perlas
Orquidea®

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Quatre amics

Quina diferència de la joventut dels anys 50 a la del 2000; tant en la manera de vestir com en el seu comportament! Amb americana i corbata aquell diumenge de l'hivern de 1949 aquests quatre joves, damunt els graons, quan començava a créixer el fasser que, aleshores petit, s'afina darrera ells, es col·locaren per fotografiar-se. En Rafel "Xibau", en Joan "Municipal", en Toni de s'adrogueria i, assegut, en Joan "Bello", tot plantosos, el món els era petit. Però... 50 anys després la seva presència no és la mateixa. Els anys no perdonen ningú.

Records d'infantesa

Un dia que no ens trobaven

No sé si els nins de Montuïri eren més endimoniats que els d'altres pobles, però nosaltres, quan teníem entre 10 i 14 anys érem tan revoltosos i dúiem tanta picardia que, considerats ara els succeïts devers el 1940, hem de pensar que no ens empescàvem cap de bona. Així ens ho deien els nostres pares.

Record que a can Toni Sampol (avui can "Xorri"), situat al costat de plaça, tenien el cinema damunt, una època en què aleshores el qui venia els tiquets per poder-hi entrar era el pare d'en Sion "Guerrer" (un home que tenia la ferreria en el carrer Rector Escarrer). Les entrades costaven 6 cèntims de pesseta. Des del carrer, just al cap de cantó de plaça, allà on encara hi ha una finestra d'uns

dos metres amplària, començava l'escala per pujar-hi. I davall aquesta escala hi guardaven emmagatzemats els barrals de suc del cafè. Hi havia dos forats per on sols passava el braç. Però nosaltres ja cercàrem la solució per poder-nos fer amb aquell licor per a nosaltres tan desitjat! I la trobàrem.

Vàrem anar a l'apotecaria a comprar regalim i allà, mentre un el comprava, l'altre se'n va dur un tub prim, de goma de les lavatives, que estava penjat, i ens la vàrem portar cap a can Sampol. Allà, d'amagat i mentre un vigilava, l'anàrem ficant successivament dins els barrals. Naturalment des de l'altre extrem de la goma anàvem xuclant i fèiem caure el líquid dins una botella. En vàrem treure

de molts de barrals i lògicament el mesclarem sens mirament de cap casta.

Acabada aquesta operació i procurant que no ens coneguessin ni ningú es poguéssim imaginar l'endemà, tan aviat com ens fou possible des d'allà ens dirigírem cap al campanar. Hi pujàrem i davall les campanes férem la nostra. Per espai de més d'una hora, asseguts, vàrem beure una i altra vegada d'aquell suc. I molt que ens agradava! Ens vàrem assaciar, cantàrem, cridàrem, ens encalçàrem, caiguérem (no a baix del campanar, que no seríem vius ni ho podríem contar), tornàrem beure i agafàrem tal borratxera que els nostres pares, després d'haver-nos cercat per tot el poble, ens trobaren gats, davall les campanes.

No cal dir la forta renyada que vaig haver de rebre i el consegüent càstig.

Ho contava Miquel Arbona "Quelet"

Amb aspectes molt diversos ha acabat la temporada 2000-01

Classificació final dels equips montuïrers

- III divisió: 13 (de 20)
- II regional: 5 (de 18)
- Cadet futbol: 12 (de 12)
- Infantil futbol: 7 (de 12)
- Bàsquet sènior: 10 (de 10)
- Bàsquet júnior: 11 (de 12)
- Bàsquet aleví: 4 (de 14)
- Bàsquet iniciació: 3 (de Mallorca)

Amb el mes de maig ha acabat la temporada esportiva per a quasi tots els equips de Montuïri, tant de bàsquet, com de futbol i futbol-sala. La primera setmana de juny finalitzen la competició els benjamins de futbol 7 i els juvenils de futbol.

El balanç d'enguany té aspectes diversos. Cal destacar, en futbol, sobretot, l'èxit de l'equip de III divisió que ha quedat en la posició 13 d'entre els 20 participants i ha aconseguit mantenir la categoria i l'excel·lent campanya dels de II regional que han fet cinquè (poden ser sisens perquè a Pilares Soledat li manca un partit) en el seu primer any a la categoria de 18 clubs. L'altra cara l'han tingut els equips base que -tret dels benjamins- han quedat a les darreres posicions.

Quant al bàsquet, cal remarcar el quart lloc de les de minibàsquet d'entre 14 conjunts (disputaren la fase final a Santanyí i feren terceres) i el tercer lloc de les petites d'iniciació que han fet terceres de Mallorca a les finals dels jocs escolars. Les júnior han romàs penúltimes i les sènior darreres a la fase de descens després d'haver-se classificat sisenes a la fase regular.

RESULTATS MES DE MAIG

FUTBOL

III divisió

- Constància, 2 – Montuïri, 1
Montuïri, 2 – Sóller, 1
Ciutadella, 4 – Montuïri, 0

II regional

- Montuïri, 1 – Petra, 0
Pla de Na Tesa, 6 – Montuïri, 3
Montuïri, 1 – P. Soledat, 2
Marratxí, 2 – Montuïri, 3

Juvenils

- G. Alcúdia, 4 – Vilaf/Montuïri, 0
Vilaf/Montuïri, 2 – Port Pollença, 2
Vilaf/Montuïri, 8 – Pl Can Picafort, 2

Montuïri sènior femení de bàsquet

Cadets

- Sineu, 0 – Montuïri, 1
Montuïri, 1 – S'Horta, 2

Alevins (Copa President)

- Montuïri, 0 – Poblense At. 4
Collerense, 1 – Montuïri, 4
La Unió, 5 – Montuïri, 0

Benjamins futbol 7 (Copa President)

- Sant Marçal, 2 – Montuïri, 5
Santa Maria, 2 – Montuïri, 1
Montuïri, 6 – Sollerense, 1
Montuïri, 4 – Porreres, 1
Sollerense, 4 – Montuïri, 5

BÀSQUET FEMENÍ

Sènior

- M. Manacor, 46 – Montuïri, 41
Montuïri, 36 – Hispània, 37
J.M Sóller, 73 – Montuïri, 42

Júnior

- RP Felanitx, 55 – Montuïri, 32
Montuïri, 34 – MGG Sant Llorenç, 35
Campanet, 39 – Montuïri, 33

Minibàsquet

- Montuïri, 26 – MGG Sant Llorenç, 4
Santanyí, 33 – Montuïri, 19
Montuïri, 42 – Udyr, 10

Jocs escolars

L'equip iniciació de l'escola de Montuïri – en qualitat de campió de la comarca des Pla- es va proclamar tercer de Mallorca a les finals insulars de bàsquet que es disputaren al pavelló de Galatzó de Calvià el dissabte 12 de maig. Hi participaren les escoles campiones de les respectives comarques.

- Toldos • Capotes •
- Falsos sòtils •
- Sòtils de policarbonat •

C/. S. Rafel, 84 • Telf.: 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil: 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

Classificacions finals

III divisió nacional

	J	G	E	P	GF	GC	P
At. Balears	38	27	8	3	77	27	89
Ferrioler	38	23	10	5	90	33	79
Vilafranca	38	18	11	9	64	37	65
Manacor	38	20	4	14	70	49	64
Constància	38	17	10	11	58	47	61
Sta. Eulàlia	38	18	6	14	50	35	60
Binissalem	38	14	15	9	49	48	57
Cardassar	38	16	8	14	64	44	56
Sta. Ponça	38	16	7	15	51	49	55
P. Calvià	38	15	8	15	47	53	53
UE Poblera	38	15	8	15	50	43	53
Alaior	38	14	5	19	38	48	47
Montuïri	38	13	8	17	44	71	47
Sp. Mahonès	38	12	8	18	53	65	44
Eivissa	38	11	11	16	49	66	44
Sóller	38	11	8	19	47	70	41
Espanya	38	12	3	23	36	68	39
A. Ciutadella	38	11	5	22	43	72	38
Montaura	38	9	11	18	45	63	38
Pollença	38	6	10	22	40	77	28

Segona regional

Sóller	33	22	6	5	121	38	72
Pla Na Tesa	34	22	6	6	106	46	72
Son Gotleu	34	20	5	9	89	59	65
Son Cladera	33	18	7	8	84	64	61
Montuïri	34	18	4	12	68	60	58
Pil. Soledat	33	17	5	11	74	47	56
Campanet	34	16	6	12	55	65	54
St. Marçal	34	15	7	12	63	75	52
Son Ferrer	34	13	11	10	80	56	50
Consell	33	13	9	11	55	58	48
Sa Vileta	34	13	7	14	72	66	46
St. Jordi	33	13	5	15	78	70	44
Alcúdia	34	13	4	17	77	93	43
Felanitx	34	12	0	22	52	73	36
Petra	33	10	3	20	49	91	33
Bea	34	8	3	23	48	97	27
Cala D'Or	34	5	7	22	37	97	22
Marratxí	34	6	3	25	41	86	21

Cadets

Murenc	22	18	3	1	88	20	57
Artà	22	17	4	1	121	36	55
Felanitx	22	16	3	3	97	23	51
Algaida	22	13	4	5	85	34	43
S'Horta	22	12	1	9	78	51	37
Margalidà	22	11	3	8	58	49	36
At. Escolar	22	8	2	12	41	59	26
Ses Salines	22	6	4	12	38	87	22
Barracar	22	5	4	13	38	93	19
Sineu	22	4	2	16	25	78	14
Cardassar	22	2	5	15	33	87	11
Montuïri	22	2	1	19	22	107	7

Infantils

Badia CM	18	15	0	3	74	16	45
Felanitx	18	14	1	3	79	25	43
S. Gotleu	18	13	1	4	78	27	40
Cardassar	17	9	2	6	52	32	29
Santanyí	17	9	2	6	84	33	29
Manacor	18	6	4	8	42	48	22
Montuïri	17	5	2	10	36	43	17
C. Picafort	17	4	2	11	26	74	14
Margalidà	17	4	2	11	35	53	14
Barracar	17	0	0	17	10	165	0

Bàsquet femení Júnior

Piero Rossi	21	20	1	1383	711	41
Piscinca	21	18	3	1375	784	39
Sa Cimentera	20	15	4	1299	792	36
Binissalem	21	16	5	1196	758	35
Nàutic	22	11	11	925	1208	33
Pollença	22	10	12	820	903	32
Sa Pobla	22	10	12	811	1032	32
M. Guillem	22	8	14	836	1125	30
Rest. Plaça	21	7	14	789	1069	28
Campanet	21	6	15	518	1025	27
Montuïri	22	5	17	677	920	25
B. Lloseta	19	0	19	281	583	17

Minibàsquet femení

Santanyí	25	24	0	1	1057	315	48
Jovent	26	21	0	5	654	413	42
Molinar	25	18	2	5	686	340	38
Pol. Montuïri	25	18	1	6	620	322	37
P. Pollença	24	13	0	11	582	508	26
Andratx	26	13	2	6	533	347	23
Llosetina	25	12	2	11	400	503	23
Udyr	26	11	0	15	495	647	22
Jv. Mariana	26	10	1	15	556	629	21
Bons Aires	25	12	1	8	546	541	20
Campanet	25	4	2	19	349	783	10
Esporles	26	4	1	18	255	555	6
G. Galmés	26	3	0	22	262	957	5
Manacor	24	8	0	0	257	192	0

Bàsquet Femení Sènior - Permanència

Madreperla	8	5	3	376	384	13
J. Mariana	8	4	4	385	357	12
Binissalem	8	4	4	366	381	12
Hispania	8	4	4	365	379	12
Montuïri	8	3	5	376	367	11

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoïna, 49
Porreres
Tlf. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació
Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut,
Groupama, L'Aliança Novomèdie...

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria

(Dijous tancat)

Carrer Palma, 194

Telf. 971 64 62 04

Montuïri

Final del mes de Maria al Puig

Amb una petita però significativa festa casolana acomiadarem el mes de Maria d'aquest any. Volem destacar l'ambient familiar i participatiu que ha caracteritzat aquestes celebracions marianes com igualment és obligat agrair sincerament als sacerdots montuïers Bartomeu Moll i Baltasar Amengual la seva col·laboració amb la celebració de l'Eucaristia.

Col·lecta de Mallorca Missionera

La col·lecta de Mallorca Missionera d'aquest any ha estat de 66.555. Agraïm la vostra generosa col·laboració. Estam ben segurs que la nostra aportació econòmica ajudarà a dur a terme una bona tasca missionera a les parròquies de Mallorca Missionera de Perú i de Burundi.

Primeres Comunions

També durant el mes de Juny tendrem celebracions de la Primera Comunió d'alguns nins i nines del nostre poble. Les celebracions seran: Diumenge dia 3 a les 12; dissabte dia 9 a les 19'00 i diumenge dia 17 a les 19'00. Vos recordam que quan hi ha celebracions de Primera Comunió en dissabte o en diumenge l'Eucaristia és a les 19'00.

Corpus Cristi

El diumenge dia 17 a les 19'00 celebrarem la solemnitat del Corpus Cristi. A continuació processó del Santíssim pels carrers del poble. Pregam que s'adornin amb flors i cossiols els carrers per on habitualment passa la processó. Aquest dia també es farà la col·lecta extraordinària per ajudar als nostres germans més pobres.

Com podem contribuir amb l'Església Catòlica sense fer cap despesa?

De bell nou un altre any i per al bé de tots, la parròquia demana que en fer la declaració de la renda es posi una creu (+) a la casella de l'Església Catòlica (despeses de personal, rehabilitació d'edificis, sosteniment de nombroses obres socials i humanitzadores...) de les quals ens beneficiam tots: creients i no creients. De no fer-ho així l'Estat ho destinarà a altres fins.

Restauració Portal dels Homes

Malgrat ha estat un procés llarg i costós, a poc a poc anam acabant les obres de rehabilitació i restauració que temps enrera en Onofre Torres ja havia iniciat. No podem negar que l'acudit castellà: "las cosas de palacio van despacio" continua tenguent vigència. Crec que tots ens sentim satisfets de poder conservar el patrimoni que els nostres avantpassats construïren i ara és tasca nostra conservar-lo. En el moment oportú vos informarem de les subvencions rebudes i de les despeses.

Ja s'ha restaurat la part superior del portal dels homes

Volta des blat

Benvolguts montuïers i montuïeres: Aprofit l'avinentesa que em possibilita la revista *Bona Pau* per adreçar-vos aquesta carta. Vos he de confessar que m'hagués agradat molt més poder explicar-vos d'una manera més personalitzada el motiu que m'obliga escriure-vos; però com vos podeu imaginar m'és impossible.

Fa uns mesos es declarà la Parròquia de Sant Bartomeu de Montuïri *Bé d'Interès Cultural*, (BIC) es a dir, se l'ha reconeguda com un dels edificis més emblemàtics de Mallorca. Això suposa no sols un reconeixement religiós, sinó també de bellesa arquitectònica.

D'una manera encertada els nostres avantpassats edificaren amb gust i delicada estètica aquest temple. Ells no escatimaren el seu temps ni la seva suor, com tampoc el seus diners. Ara ens toca a nosaltres conservar allò que ells amb amor i fe edificaren.

Tots sabeu que el treball de restauració és una tasca necessària perquè la nostra parròquia continuï amb la mateixa elegància i bellesa en què es va construir. Les tasques que s'han duit a terme i les que estan en projecció: Portal dels homes, capella de Sant Pere, rehabilitació de la sagristia, canvi de l'ambor en són una mostra eloqüent.

No podem negar que les diverses institucions tant polítiques: Govern Balear, Consell Insular, com les institucions religioses: Bisbat, ens han ajudat econòmicament. Però les seves aportacions són insuficients; és per això que recorrem a tot el poble de Montuïri perquè els que pugueu faceu la vostra aporta-

ció econòmica. Les despeses són d'uns 4.000.000 pts i les institucions ens han promès uns 3.000.000 pts. Com veis ens falta 1.000.000 de pessetes que l'hauríem de recollir entre tots. El pressupost que està previst és el següent: Portal dels Homes 3.000.000. Capella de Sant Pere: 800.000. Ambor i sagristia 300.000 (aproximadament).

Malgrat pot semblar mentida, vos he de dir que als capellans no ens agrada demanar diners, sempre els demanam pels altres. En aquest cas els demanam per conservar el nostre patrimoni cultural i religiós del poble.

De la mateixa manera que els nostres avantpassats hi contribuïren, les darres ocasions ho feren després de les messes, mitjançant la "Volta des blat". Ara vos demanam envers de blat la vostra aportació econòmica.

No cal dir que heu de donar segons les vostres possibilitats i segons la vostra consciència. Ho podeu fer de dues maneres:

A.- Personalment. Podeu posar la vostra aportació en un sobre i entregar-ho a l'hora del despatx parroquial.

B.- Per mitjà del Banc. Podeu ingressar la vostra aportació als següents bancs: Sa Nostra, nº cc 01.033.247-56. La Caixa, nº cc 0100663270. Banca March, nº cc 0000820215. Vos pregam que ho faceu abans del dia 15 de juliol.

Moltes gràcies per la vostra generositat i la vostra confiança.

Rest sempre a la vostra atenció per qualsevol aclariment o dubte.

Atentament

Miquel Mascaró Rector

TEMPS PASSAT

10 anys enrere
Juny de 1991

Inauguració de la piscina d'Es Dau

La piscina del restaurant d'Es Dau fou inaugurada el 23 de juny de 1991 i a partir d'aquesta data el qui hi vulgui nedar ho podrà fer. Es va considerar una piscina espaiosa, amb terrassa i bar digna d'un poble que es modernitza.

25 anys enrere
Juny de 1976

Cap a una normalització

Aquest juny de 1976 a Montuïri i comptant que ja no hi ha dictadura, es corr cap a una normalització. Dia 5 hi hagué el Congrés de Cultura Catalana, dia 12 l'Obra Cultural Balear organitzà una conferència sobre la nova Llei de Règim Local, i mentre, es feien passes cap a la constitució de l'Associació de Veïnats. Dia 19 es projectà "La Caza" en sessió de cine-club... i altres actes no especificats.

50 anys enrere
Juny de 1951

Pardo Suárez, fill adoptiu

En vista de la munificència cap a Montuïri del Governador Civil, José Manuel Pardo Suárez, concretament en les ajudes per construir la carretera del Puig, millores en les cases del Temple d'allà dalt, les aportacions per al Grup Escolar i altres generoses subvencions, l'Ajuntament a la sessió de dia 1 de juny de 1951 va acordar nomenar-lo i declarar-lo a perpetuïtat fill adoptiu de la vila de Montuïri.

Mort del Rector Gori

Dia 12 de juny de 1951 va morir a Montuïri als 74 anys d'edat, el qui havia estat des de 1917, primer, ecònom i després, rector de la parròquia, Gregori Barceló Escarrer.

Don Bernat, rector

Una setmana després, dia 19 de juny de 1951, fou nomenat rector de Montuïri, Bernat Martorell Nicolau, qui ja era vicari d'aquí des del juny de 1948.

100 anys enrere
Juny de 1901
Nou Consistori

A la sessió de dia 11 de juny de 1901 va romandre constituït així el nou Ajuntament: Batle: Joan Aloi Miralles i regidors: P. Joan Pocoví Gayà, Francesc Noguera, Antoni Mayol, Joan Mateu, Joan Garau Bunyola, Andreu Alcover, Bartomeu Nicolau, Joan Socias Miralles, Joan Bta. Mas Trobat i Mateu Moll Sagreras.

DEMOGRAFIA

Maig de 2001

Naixements

Dia 1.- Adrià Moyà Guerra, fill de Joaquim i d'Aina Isabel.

Defuncions

Dia 4.- Prudència Clar Sastre "Mestret", viuda de 82 anys.

Matrimonis

Dia 25.- Mateu Gomila Nicolau amb Joana Maria Capellà Mayol.

PLUVIOMETRA

Maig de 2001

Dia	1	5'2 litres m ²		
"	4	37'0	"	"
"	10	12'5	"	"
"	24	2'7	"	"
Total		57'4	"	"

GLOSES D'ALTRE TEMPS

(Del temps de la República, a Montuïri)

Es partit republicà
dóna molt sa mà an es pobre
però molts de pics se troba
sense farina ni pa.

Una mata escrita hi ha,
escrita pel Beat Ramon,
si voleu sabre a on:
as carreró de Meià.

(Contades per Rafel "Móra")

APOTECARIES

10 Juny Ariany | 24 Juny Petra
17 " Montuïri | 1 Juliol Porreres

CUINAR EN CASA

Llom de salmó al forn

Ingredients

6 lloms de salmó
5 pebres verds
3 cebes
Vi blanc

Elaboració

Es comença fent net i llevant les espines als lloms. A continuació es couen per espai de 10 minuts al vapor amb el vi blanc. Després de tallar els pebres i les cebes a trossets petits, es fregeixen fins que sien fluixos. Es passen pels premsapurés i s'hi posen els lloms damunt. Finalment es posen al forn uns 15 minuts.

Catalina Sastre Roca "Petrera"

Continua a la venda el llibre

Montuïrers que han
deixat petjada

Es pot adquirir a l'Estanc
o a la llibreria Queló

Els subscriptors el trobaran
amb descompte a
ca l'Administrador (C/ Pujol, 5)

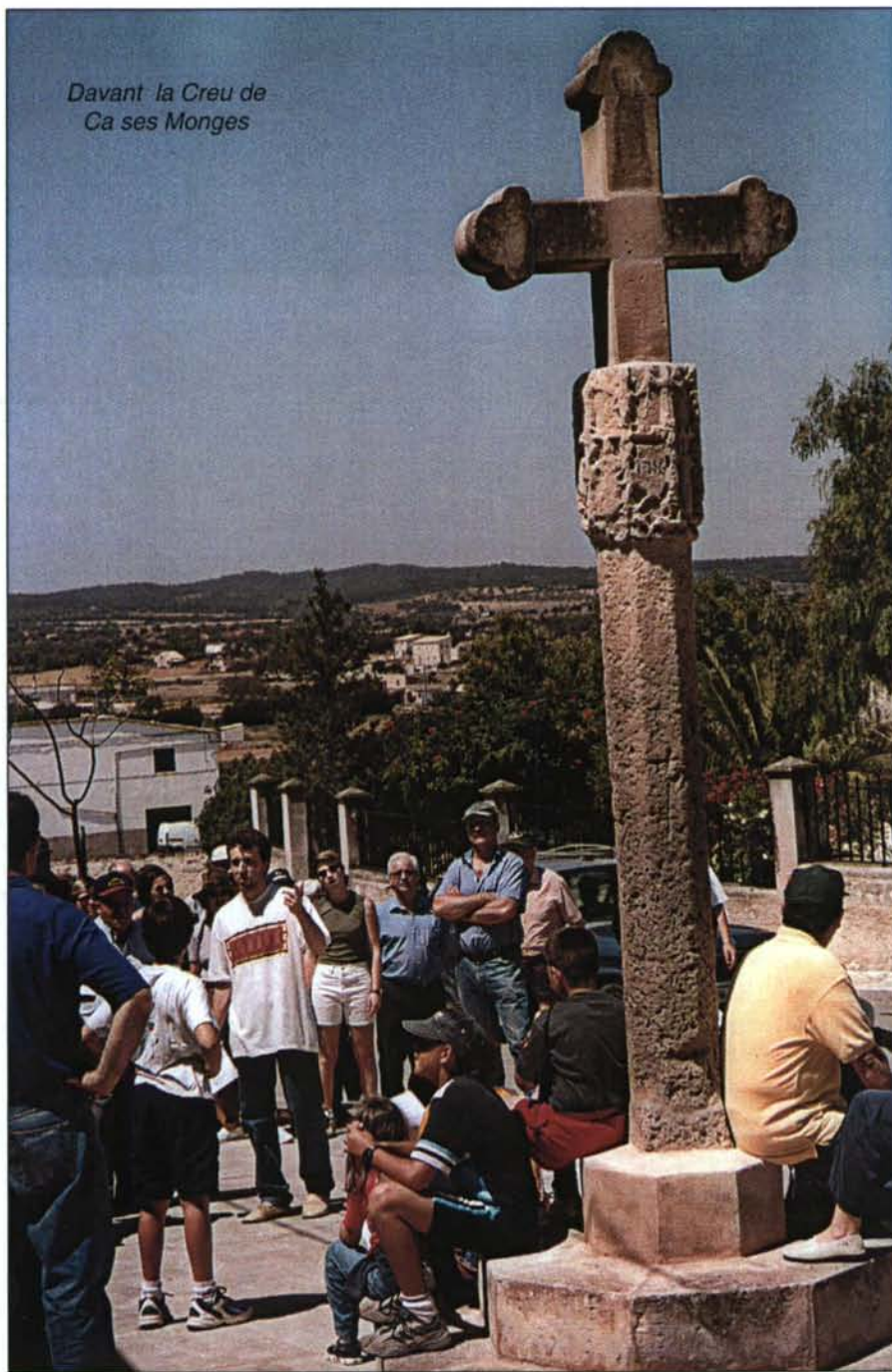
VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

*Davant la Creu de
Ca ses Monges*

Catalina Mas dona una explicació

Travessant el carrer Rei Jaume II

Dins l'església Joan Socias exposà interessants detalls

Grup de montuirers ballant als sons de "Música Nostra"